

Evaluatie beleidskader maatschappelijke accommodaties

Gemeente Drimmelen

Opdrachtgever
Gemeente Drimmelen

Datum
17 februari 2025

Referentie
1746901-0021.0.4

Auteur(s)
mevrouw E. Winkelmolen
mevrouw ir. I.L. van der Toorn
mevrouw N. Schrijver
de heer M. Bouwens

Voorwoord

Voor u ligt het rapport van de evaluatie van het beleidskader voor maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen. Deze evaluatie is uitgevoerd naar aanleiding van een opdracht van de gemeenteraad, zoals vastgelegd in een amendement van 9 november 2023 (Bijlage I). Het doel van de evaluatie is om inzicht te verkrijgen in de aansluiting van het beleidskader op de actuele situatie en behoeften, evenals het huidige beheer en de exploitatie van de betrokken accommodaties.

Aan het beleidskader voor maatschappelijke accommodaties, vastgesteld in 2019, is een uitvoeringsparagraaf gekoppeld die loopt tot 2026. Dit kader biedt richting aan het beheer en de exploitatie van gemeenschapshuizen en binnensportaccommodaties binnen de gemeente. In deze evaluatie is onderzocht of de uitgangspunten van dit beleidskader nog voldoen aan de huidige visie en ambities van zowel de gebruikers, de exploitanten van de accommodaties en de gemeente.

De evaluatie richt zich op 13 gemeenschapshuizen en binnensportaccommodaties verspreid over de zes dorpen van Drimmelen. Door middel van enquêtes, interviews, een inloopavond en beleidsonderzoek is informatie verzameld bij exploitanten, gebruikers (verenigingen en leden), inwoners en andere stakeholders. Daarnaast is het beleidskader getoetst aan de huidige uitvoeringspraktijk, juridische en financiële kaders plus het onlangs vastgestelde Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2030.

Het rapport bevat een procesbeschrijving, een analyse van de huidige situatie en een samenvatting van de input van betrokken partijen. Op basis hiervan worden in de laatste hoofdstukken conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan die de gemeenteraad kunnen ondersteunen in verdere besluitvorming. Met voorbeelden illustreren we hoe de praktijk verloopt.

Met deze rapportage wordt invulling gegeven aan de wens van de gemeenteraad om de huidige situatie in kaart te brengen en een basis te leggen voor eventuele aanpassingen van het beleidskader en de toekomstige inrichting en uitvoering daarvan. Hiervoor worden handvatten gegeven, die om nader onderzoek, uitwerking en besluitvorming vragen.

Inhoudsopgave

1.	Samenvatting	4	9.2.	Bijlage II – SROI Sport	32
2.	Inleiding	6	9.3.	Bijlage III – Vragen enquête	33
3.	Leeswijzer	7	9.4.	Bijlage IV – Samenwerkingsmatrix	39
4.	Procesbeschrijving	8			
4.1.	Huidige situatie	8			
4.2.	Enquêtes	8			
4.3.	Interviews	8			
4.4.	Inloopavond verenigingen	9			
4.5.	Beleidsanalyse	9			
5.	Huidige situatie	10			
5.1.	Feiten en cijfers	10			
5.2.	Juridisch kader huidige situatie	12			
5.3.	Financiële context	15			
5.4.	Onderhoud gebouwen	18			
6.	Stakeholderanalyse	19			
6.1.	Enquêtes	19			
6.2.	Interviews	23			
7.	Beleidsanalyse	25			
7.1.	Huidige beleidskader	25			
7.2.	Realisatie uitvoeringsagenda beleidskader 2019-2026	26			
7.3.	Samenwerkingsmatrix	27			
8.	Conclusie	28			
9.	Bijlagen	30			
9.1.	Bijlage I – Amendement Evaluatie exploitatie en niet-gemeentelijke accommodaties	30			

1. Samenvatting

Deze evaluatie beoordeelt het beleidskader maatschappelijke accommodaties van de gemeente Drimmelen (vastgesteld in 2019, met uitvoering tot 2026) op relevantie en uitvoering. Het doel is te bepalen of het beleidskader aansluit bij de ambities en behoeften van de gemeente, exploitanten en gebruikers.

Aanleiding en Onderzoeksopzet

De evaluatie is uitgevoerd naar aanleiding van signalen over problemen met maatschappelijke accommodaties, zoals:

- Onvoldoende kwaliteit van de dienstverlening.
- Gebrek aan goede faciliteiten voor verenigingen.
- Stoppende exploitanten en onduidelijke afspraken.
- De vraag of de uitvoering van beleid wel binnen de gestelde kaders en wettelijke vereisten plaatsvindt.

De gemeenteraad gaf op 9 november 2023 opdracht tot deze evaluatie, specifiek gericht op gemeenschapshuizen en binnensportaccommodaties in de gemeente. In totaal zijn 13 accommodaties onderzocht, verdeeld over de zes kernen: Made, Wagenberg, Terheijden, Hooge Zwaluwe, Lage Zwaluwe en Drimmelen.

Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is uitgevoerd tussen oktober 2024 en januari 2025, onder leiding van een kernteam bestaande uit medewerkers van de gemeente en externe adviseurs. De evaluatie omvatte de volgende methoden:

- Enquêtes: Ingevuld door 226 inwoners, met vragen over de ervaren kwaliteit van accommodaties, specifieke behoeften en eventuele verbeterpunten.
- Interviews: Gesprekken met exploitanten, gebruikers, verenigingen, zorginstellingen en andere stakeholders, volgens de DPPE-methode (Data, Purpose, Plan, Evaluate).
- Inloopavond: Een bijeenkomst op 10 december 2024, gericht op verenigingen, om aanvullend input te verzamelen.
- Beleidsonderzoek: Analyse van het huidige beleidskader en relevante wet- en regelgeving, in relatie tot de uitvoering en ambities van het Sociaal Domein.

Huidige Situatie

In 2019 waren er nog geen vastgestelde beleidskaders. De huidige beleidskader zijn gebaseerd op de toen geldende situatie. Het beleidskader uit 2019 stelt dat maatschappelijke accommodaties bijdragen aan een inclusieve samenleving waarin alle inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten op het gebied van ontmoeting, cultuur, sport en participatie. Daarbij is de gemeente verantwoordelijk voor het in stand houden van accommodaties in elke dorpskern.

In de praktijk is er sprake van een gevarieerd landschap:

- Gemeentelijke accommodaties: De gemeente is eigenaar van diverse gemeenschapshuizen en sporthallen, met als doel deze multifunctioneel te benutten.
- Niet-gemeentelijke accommodaties: Deze worden door inwoners en organisaties beheerd, waarbij de gemeente soms een ondersteunende rol speelt.

Uit de evaluatie blijkt dat er op veel punten sprake is van afwijkingen van het beleidskader. Voorbeelden zijn:

- Het ontbreken van een gemeenschapshuis in Lage Zwaluwe na de verkoop van Den Domp.
- De diversiteit aan afspraken en verantwoordelijkheden, wat leidt tot inconsistenties in beheer en exploitatie.
- Spanningen tussen de maatschappelijke functie en de gekozen exploitatievorm en daarmee samenhangende noodzaak voor commercieel denken en handelen.
- Daarnaast spelen juridische en financiële kaders een belangrijke rol. De evaluatie beschrijft onder andere de impact van bestemmingsplannen, de Alcoholwet en exploitatieovereenkomsten op de dagelijkse praktijk van accommodaties.

Resultaten Stakeholderanalyse

De enquête en interviews geven inzicht in de ervaringen en wensen van inwoners, exploitanten en andere belanghebbenden.

Gemeenschapshuizen

Gemeenschapshuizen worden door inwoners vooral gewaardeerd als plekken voor ontmoeting (88,9%) en kunst- en cultuuractiviteiten (65,5%). Uit de enquête komen de volgende verbeterpunten naar voren:

- Meer ruimtes voor verenigingen en activiteiten.
- Toegankelijke, goed onderhouden en betaalbare accommodaties.
- Een laagdrempelige en uitnodigende sfeer.
- Specifieke aandacht voor jongeren en jonge gezinnen.

Sportaccommodaties

Sportaccommodaties worden gezien als belangrijke plekken voor sport en sociale interactie. Gebruikers ervaren echter uitdagingen zoals:

- Achterstallig onderhoud van faciliteiten.
- Gebrek aan toezicht en aanspreekpunten.
- Hoge kosten, wat deelname kan beperken.
- Vraag naar een breder en inclusief sportaanbod.

Exploitanten en Gebruikers

Exploitanten waarderen de autonomie die ze krijgen, maar ervaren gebrekkige ondersteuning vanuit de gemeente, bijvoorbeeld bij onderhoud en verduurzaming. Gebruikers vragen om meer transparantie en eenvoud in subsidieaanvragen en betere communicatie over activiteiten en beleid. Op diverse plaatsen lijkt commercieel denken belangrijker te zijn dan de primaire maatschappelijke taak en de gemeente stuurt hier onvoldoende in. Hoewel het doel is geweest om de exploitatie van maatschappelijke accommodaties op afstand te zetten, wijst de praktijk uit dat gemeente niet volledig op afstand kan staan en een belangrijke rol blijft spelen in de regie.

Zorginstellingen en Andere Stakeholders

Zorginstellingen benadrukken het belang van inclusieve en veilige accommodaties, met maatwerk voor kwetsbare doelgroepen. Andere stakeholders, zoals SWO en dorpsvertegenwoordigers, pleiten voor betere samenwerking en duidelijkere kaders. Accommodaties zouden breder en intensiever ingezet kunnen worden om een nog belangrijkere rol te vervullen binnen Positieve Gezondheid en de Sociale Basis.

Beleidsanalyse

Het rapport toetst het beleidskader aan de huidige situatie en behoeften. Hoewel de uitgangspunten nog steeds relevant zijn en aansluiten bij de actuele visie op het sociaal domein, blijkt dat de uitvoering vaak ad hoc is, dat overzicht ontbreekt en dat duidelijke richtlijnen ontbreken. Dit leidt tot spanningsvelden, zoals:

- Het balanceren tussen risicodragend ondernemen en de rol van de gemeente als vangnet;
- Commerciële exploitatie versus de maatschappelijke functie van accommodaties.
- Veel inspringen op ad hoc zaken;
- Daarnaast ontbreken acties die bijdragen aan de lange-termijnambities, zoals de verduurzaming en het verbeteren van toegankelijkheid;
- Vanuit beleids oogpunt wordt de noodzaak en behoefte voor laagdrempelige toegang, dichtbij huis, gevoeld. Dit is ook expliciet beschreven in de beleidsnota Sociaal Domein. Dit sluit aan bij wat de stakeholders aangeven op het gebied van breder en intensiever gebruik van de accommodaties. De gemeente zou hier een actievere en meer verbindende rol in moeten en kunnen vervullen.

Conclusies

Hoewel de uitgangspunten van het huidige beleidskader nog steeds grotendeels aansluiten bij de nieuwe visie op het sociaal domein, ontbreken een integrale visie, een handelingskader en duidelijke afspraken en richtlijnen. De uitvoering is ad hoc en gaat vaak ten koste van efficiëntie en maatschappelijke impact. De gemeente wil zich graag coöperatief opstellen, maar vervult haar rol als partner niet optimaal. Al met al zijn er daarom problemen op de inhoudelijke samenwerking en relatie, zowel tussen de gemeente en partners, maar ook tussen partners. De noodzakelijke integraliteit ontbreekt en daardoor blijven kansen onbenut. De maatschappelijke accommodaties als plek voor mensen om binnen te wandelen, vragen te stellen, hulp te zoeken, of de plek waar mogelijke problemen gesignaleerd worden, moet verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd. Dit is namelijk iets wat vanuit de thema's "Positieve Gezondheid" en "Veerkrachtige Kernen" binnen de visie op het sociaal domein nagestreefd wordt.

Om deze verbeteringen te realiseren is een herziening van het beleid wenselijk met onder andere meer aandacht voor:

- een duidelijk handelingskader,
- samenwerking,
- onderhoud en verduurzaming,
- toegankelijkheid en financiële ondersteuning.

We adviseren echter om op korte termijn de prioriteit te geven aan het verbeteren van de uitvoering en het beleid op een later moment te wijzigen.

2. Inleiding

Gemeente Drimmelen is gelegen in West-Brabant, heeft iets minder dan 30.000 inwoners en bestaat uit de dorpen Made, Wagenberg, Terheijden, Hooge Zwaluwe, Lage Zwaluwe en Drimmelen. Over diverse maatschappelijke accommodaties in de kernen van de gemeente zijn al langere tijd zorgen en komen voort uit signalen als:

- De ervaren kwaliteit van dienstverlening in de accommodaties;
- Verenigingen die onvoldoende (goede) faciliteiten tot hun beschikking hebben;
- Stoppende exploitanten;
- Vermoedens dat de uitvoering niet bijdraagt aan geformuleerd beleid of niet past binnen wet- en regelgeving;
- Een diversiteit (ondoorzichtigheid) van kaders en afspraken.

De gemeenteraad heeft, door middel van een amendement van 9 november 2023, het college opdracht gegeven om een evaluatie uit te voeren naar het beleid, beheer en de exploitatie van alle sociale en sportaccommodaties. Deze evaluatie moet voorzien in de behoefte van de raad om meer zicht en grip te krijgen op de problematiek.

Huidige kader

Het huidige beleidskader voor maatschappelijke accommodaties stamt uit 2019. Aan dit beleidskader is een uitvoeringsparagraaf gekoppeld, met een looptijd tot 2026. Het huidige beleidskader is gericht op het optimaliseren van het gebruik en de exploitatie van voorzieningen zoals gemeenschapshuizen en sporthallen met als doel om deze accommodaties zo in te richten en te beheren dat ze aansluiten bij de behoeften van de inwoners en bijdragen aan de sociale cohesie binnen de verschillende kernen van de gemeente.

Scope

De raad heeft uitgesproken dat alle maatschappelijke accommodaties betrokken zouden moeten worden bij de evaluatie. Het college heeft besloten van deze wens af te wijken. Via Raadsbrieven van 17 oktober en 19 december 2024 is de raad hierover geïnformeerd. De scope is beperkt omdat:

- Drimmelen in totaal circa 110 maatschappelijke accommodaties kent, waarvan er circa 50 in gemeentelijk eigendom zijn;

- Het meenemen van alle accommodaties niet haalbaar is binnen de gewenste termijn;
- Veel accommodaties minder relevant zijn voor deze evaluatie, gezien hun type, rol, functie en financiering.

De evaluatie wordt daarom beperkt tot de gemeenschapshuizen en de binnensportaccommodaties (sporthallen). Dit betreffen 13 accommodaties (exploitanten) verspreid over de zes dorpen.

Onderzoeksvraag evaluatie

Sluiten de uitgangspunten uit de Kadernota maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen uit 2019 nog aan op de visie en ambitie die gemeenschapshuizen, sporthallen en gemeente hebben op de functie van de gemeenschapshuizen en sporthallen en de wijze waarop deze worden beheerd en geëxploiteerd?

Deelvragen

1. Wat zijn de uitgangspunten voor het huidige gemeenschapshuizen- en sporthallen beleid (opfrissen)
2. Is een wijziging van het gemeenschapshuizen- en sporthallen beleid nodig? (toetsen/evalueren)
3. Zo ja, op welke punten en in welke omvang is er een aanpassing nodig? (herijken/richten)
4. Gelden de uitgangspunten voor alle gemeenschapshuizen en sporthallen of is er maatwerk nodig? (inrichten)
5. Hoe zorgen we er samen voor dat het nieuwe beleid op de juiste manier geïmplementeerd en uitgevoerd wordt? (verrichten)

Eerst evalueren, dan richting geven

De gemeenteraad heeft nadrukkelijk aangegeven eerst te willen evalueren en daarna pas richting te willen geven. Dat betekent dat deze rapportage zich beperkt tot feitelijke en technische weergaven van de bevonden situatie en zich beperkt tot Deelvragen 1 en 2. Vanzelfsprekend geeft dit ook mogelijke input voor een eventueel vervolg langs de andere Deelvragen.

3. Leeswijzer

Deze rapportage biedt een gestructureerd overzicht van de evaluatie van het beleidskader maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen. In de inleiding wordt de aanleiding van het onderzoek uiteengezet en wordt de vraagstelling toegelicht.

Hoofdstuk 4 beschrijft het onderzoeksproces. Hierin wordt ingegaan op de methoden die zijn gebruikt om data te verzamelen, zoals enquêtes, interviews en een inloopavond voor belanghebbenden.

Hoofdstuk 5 schetst de huidige situatie. Dit omvat een overzicht van de feiten en cijfers, de juridische en financiële aspecten plus een analyse van het huidige beheer en de exploitatie van de accommodaties.

In hoofdstuk 6 worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Dit hoofdstuk bevat een samenvatting van de enquête-uitkomsten en de inzichten uit de interviews met exploitanten, gebruikers en andere stakeholders.

Hoofdstuk 7 richt zich op de beleidsanalyse. Hier wordt het huidige beleidskader getoetst aan de wensen en behoeften van de stakeholders, de uitvoering in de praktijk en de relevante wet- en regelgeving.

De conclusies vindt u in hoofdstuk 8. Dit hoofdstuk geeft een algemene conclusie en biedt richting voor eventuele vervolgstappen die de raad kan overwegen. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk concreet antwoord gegeven op antwoord op de onderzoeksvragen.

Tot slot bevat hoofdstuk 9 de bijlagen, waarin aanvullende informatie is opgenomen.

4. Procesbeschrijving

Opzet onderzoek

Veel gemeenten en (onderzoeks-)bureaus voeren beleidsevaluaties uit. Om die reden zocht Gemeente Drimmelen aansluiting bij trajecten rondom vergelijkbare evaluatieopdrachten. In het voortraject heeft Gemeente Drimmelen haar concept-onderzoeksopzet gedeeld met 3 mogelijke externe adviseurs, waaronder HEVO. Door middel van een uitvraag is getoetst of de opzet zou leiden tot het gewenste eindresultaat. Via een Nota van Inlichtingen konden de 3 gevraagde adviseurs vragen stellen of opmerkingen plaatsen. Daarna boden de 3 partijen hun Plan van Aanpak en offerte aan. HEVO werd uiteindelijk geselecteerd op basis van de beste prijs/kwaliteitverhouding. Na een startoverleg is het onderzoek medio oktober 2024 gestart. Een kernteam bestaande uit 2 medewerkers van HEVO en 2 medewerkers van Gemeente Drimmelen voerden dit onderzoek uit en stelde deze rapportage op. Gemeente Drimmelen verzorgde de projectleiding.

Toelichting methodes

Verschillende methodes zijn toegepast om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden:

- In kaart brengen huidige situatie;
- Enquêtes;
- Interviews;
- Inloopavond verenigingen;
- Beleidsanalyse.

4.1. Huidige situatie

Om een goed beeld te krijgen van de stand van zaken is een beschrijving gegeven van de huidige situatie rondom de sociale en sportaccommodaties. Hierbij wordt ingegaan op relevante feiten en cijfers en de juridische en financiële kaders. De resultaten worden weergegeven in Hoofdstuk 5.

4.2. Enquêtes

Een enquête is ontwikkeld en uitgezet om de tevredenheid en behoeften van de inwoners te onderzoeken. Alle inwoners, ongeacht of zij wel of niet gebruik maken van de binnensportaccommodaties of gemeenschapshuizen, konden deze enquête

invullen. Naast vragen over de ervaren kwaliteit, aan de hand van diverse thema's, is ook onderzocht of er eventueel latente behoeften waren.

De enquête is verspreid via gemeentelijke online media kanalen (meermaals, vergezeld van een filmpje), enkele keren geplaatst in het Carillon, via de exploitanten (door middel van een QR-code en op papier), en hebben we de exploitanten verzocht of zij bij de verenigingen en diens leden konden zorgen voor verspreiding. Ook is om verspreiding van de enquête gevraagd via Jongerenwerk (Surplus) en de leerlingenraad van het Dongemond College, maar deze laatste partijen bleken ondanks herhaaldelijk verzoek lastig te activeren.

De enquête heeft uiteindelijk 11 weken open gestaan, van 21 oktober 2024 tot 3 januari 2025. In totaal hebben 226 personen de enquête ingevuld. De resultaten zijn weergegeven in Hoofdstuk 6.

4.3. Interviews

Zowel intern (bij betrokken beleidscollega's) als extern (binnen het samenwerkingsnetwerk) is opgehaald welke partijen betrokken zouden kunnen worden in de interview-ronde. Hoewel zorginstellingen en plaatsen voor de Huiskamers niet tot de scope van dit onderzoek behoren, is deze doelgroep toch betrokken: zij zorgen namelijk voor een waardevol aanbod, veelal aanvullend aan de gemeenschapshuizen en zorgen daarmee voor een beter dekkend netwerk van maatschappelijke accommodaties.

In de periode november tot begin januari zijn er tal van gesprekken gevoerd met veel verschillende partijen: exploitanten, verenigingen, gebruikers zoals kinderopvang en bibliotheek, zorginstellingen, professionele en semiprofessionele partners (bv. Surplus, SWO), dorpsvertegenwoordiging en de ASD (Adviesraad Sociaal Domein).

De interviews werden voorbereid aan de hand van de DPPE-methode:

- D: Data: breng in beeld wat de gegevens, informatie, deelnemers, gevoeligheden zijn. Ken de groep, de historie die zij met zich meedraagt en ken de context.
- P: Purpose: wat is je doel, wens, ambitie: wat wil je bereiken met het gesprek? Bepaal de gewenste resultaten. Op basis daarvan schrijf je je plan.

- **P: Plan:** hoe ga je het aanpakken, wat is je werkvorm, planning & draaiboek, logistiek (spullen, techniek) en taakverdeling (wie doet wat)
- **E: Evaluate:** hoe ging het, haalde je op wat je wilde, leren-verfijnen-verbeteren, wie of wat heeft extra aandacht nodig, was het leuk, klopte het draaiboek. In lijn met de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act): “de E van vandaag is (een deel van) de D voor een volgend gesprek”

De gesprekken waren zeer divers: soms één op één, soms met meerdere vergelijkbare partijen, soms met partijen die elkaar amper kenden. Dit leidde tot veel mogelijkheden om te bevragen, door te vragen en te toetsen. Maar ook tot nieuwe kennis, verrassende inzichten en soms ontstonden er voor de aanwezigen ‘lijntjes’ die er daarvoor niet waren.

In totaal vonden er 21 interviews plaats, met 48 personen namens 35 betrokken partijen. De resultaten zijn weergegeven in Hoofdstuk 6.

4.4. Inloopavond verenigingen

Gemeente Drimmelen kent een zeer actief verenigingsleven en het was binnen de gewenste snelheid en doorlooptijd onmogelijk om met elke vereniging individueel een gesprek aan te gaan. Om die reden heeft gemeente Drimmelen, in samenwerking met HEVO, op 10 december 2024 een inloopavond georganiseerd voor alle verenigingen die wilden meedenken over de maatschappelijke accommodaties. Alle bij de gemeente bekende verenigingen zijn per e-mail benaderd en via social media zijn er oproepen gedaan om de onbekende verenigingen voor de gemeente te bereiken.

In totaal hebben 11 verenigingen deelgenomen. In vier werkgroepen hebben zij hun ervaringen gedeeld.

De resultaten zijn weergegeven in Hoofdstuk 6.

4.5. Beleidsanalyse

Het beleid rondom maatschappelijke accommodaties stond en staat niet op zichzelf. Het beleid was al onderdeel van een bredere visie op welzijn en welbevinden. Dit ligt vast in de visie op het sociaal domein, zoals beschreven was in de Beleidsnota Sociaal Domein 2019 en de huidige Kadernota Maatschappelijke Accommodaties 2019-2026.

De Beleidsnota Sociaal Domein 2019 was toe aan herziening en de gemeenteraad stelde het Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2030 “Drimmelen, samen voor elkaar” vast op 12 december 2024. In lijn met de uitgangspunten van die visie is gesproken met betrokken beleidsmedewerkers van o.a. Sport, Kunst & Cultuur, WMO, Onderwijs, Jongerenbeleid over de rol en positie van accommodaties en accommodatiebeleid binnen dit grotere geheel. Deze interactieve sessie maakt duidelijk dat beide deze thema’s onlosmakelijk met elkaar verbonden waren en blijven.

De resultaten hiervan zijn weergegeven in Hoofdstuk 7.

5. Huidige situatie

5.1. Feiten en cijfers

Locaties en type

Als gesproken wordt over gemeenschapshuizen (G) en binnensportaccommodaties (B), gaat het over de volgende locaties:

Kern	Locatie	Type
Drimmelen	Ons Dorpshuys	Combi (G + B)
Hooge Zwaluwe	De Zonzeel	Combi (G + B)
Lage Zwaluwe *	De Rietgors	B
Made	De Bernardus	G
	De Amerhal	B
	De Lage Weide	B
Terheijden	De Cour	Combi (G + B)
Wagenberg	Plexat	G
	Driedorp	B

Benchmark

Om het aanbod van maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen te beoordelen is een benchmark uitgevoerd. Hierbij wordt het aanbod van binnensportaccommodaties en gemeenschapshuizen in Drimmelen vergeleken met landelijke gemiddelden en richtlijnen. Deze analyse helpt bij het bepalen of het huidige aanbod toereikend is en welke verbeteringen eventueel nodig zijn.

Binnensportaccommodaties

Het landelijk gemiddelde voor binnensportaccommodaties is 1 zaaldeel per 1.560 inwoners. Met een inwonersaantal van ongeveer 28.303 zou Drimmelen idealiter beschikken over 18 zaaldelen om aan dit gemiddelde te voldoen.

De gemeente Drimmelen telt momenteel 15 zaaldelen, verdeeld over verschillende locaties:

- **Amerhal:** 4 zaaldelen.
- **Rietgors:** 3 zaaldelen.
- **Driedorp:** 3 zaaldelen.
- **De Cour:** 2 zaaldelen

- **Ons Dorpshuys, Zonzeel en De Lage Weide:** elk 1 zaaldeel.

	Inwoners per kern	Binnensport landelijk gemiddelde	Binnensport aanbod
Wagenberg	2.244	1,4	3
Made*	13.089	8,4	5
Terheijden	6.370	4	2
Hooge Zwaluwe	1.798	1,15	1
Lage Zwaluwe	4.277	2,7	3
Drimmelen	525	0,33	1
TOTAAL	28.303	18,1	15

**In Made is naast bovengenoemd aanbod nog een gymzaal, in eigendom bij het Dongemond College, waar ook een sportvereniging gebruikt van maakt.*

Dit betekent dat gemeente Drimmelen minder zaaldelen heeft dan het landelijk gemiddelde. Dit tekort zou invloed kunnen hebben op de beschikbaarheid van binnensportfaciliteiten voor inwoners en verenigingen en dan met name bij een hoge (binnen-)sportdeelname of stijgende vraag naar sportgelegenheden. Of dit aanbod voldoende is, dient ook afgezet te worden tegen de sportdeelname en de overige sportaccommodaties, plus er zou een doorkijk gemaakt kunnen worden naar de leerlingenprognoses in relatie tot de benodigde capaciteit voor gymaccommodaties (onderwijshuisvesting). De jongste leerlingenprognoses laten namelijk een flinke stijging van het aantal leerlingen en groepen zien, waarmee het aan te bevelen is om hier aanvullend onderzoek naar te laten doen.

Gemeenschapshuizen

In Nederland wordt vaak de vuistregel gehanteerd om één gemeenschapshuis per kern of buurt/wijk te realiseren. Deze richtlijn is met name relevant voor kleinere dorpen, waar gemeenschapshuizen een belangrijke sociale functie vervullen.

De gemeente Drimmelen telt in totaal 5 gemeenschapshuizen:

- **Made:** De Bernardus
- **Terheijden:** De Cour
- **Hooge Zwaluwe:** De Zonzeel
- **Wagenberg:** Plexat

- **Drimmelen:** Ons Dorpshuys

In **Lage Zwaluwe** ontbreekt echter een eigen gemeenschapshuis zoals bedoeld in Kadernota 2019-2026. Den Domp is verkocht aan een private partij, onder de voorwaarde dat de verenigingen die er gehuisvest waren ten tijde van de verkoop hier nog 10 jaar gebruik van zouden kunnen maken. Op dit moment is er alleen nog ruimte voor Dans- en Sportvereniging 't Zwaluwnest. Alle andere gebruikers van het gemeenschapshuis zijn noodgedwongen vertrokken. Er is nog wel sprake van verhuur aan 2 kleine bedrijven in de voormalige bibliotheekruimte en bv. het Sint-Nicolaas comité heeft er opslag. Alle overige ruimten incl. de bovenwoning staan leeg. De huidige exploitanten hebben plannen voor de omvorming naar een medisch centrum. Hierover zijn gesprekken gaande met betrokken partners en gemeente.

In Lage Zwaluwe is enkele jaren geleden door de gemeente € 500.000,- geïnvesteerd in de ontmoetingsruimte van de Ganshoek, waardoor deze multifunctioneel te gebruiken is. De Ganshoek is in eigendom bij Woonvizier, wordt geëxploiteerd door Surplus en in de Ontmoetingsruimte zijn het voornamelijk vrijwilligers van SWO die samen met Surplus Welzijn voor activiteiten zorgen. Deze ruimte vervult in dat opzicht een functie in het kader van ontmoeting en ontspanning, maar niet specifiek voor verenigingen. Vanuit betrokken partijen wordt aangegeven dat de wens is om de bestaande ontmoetingsruimte uit te breiden. Bij de realisatie van de bestaande ontmoetingsruimte is hierop voorgesorteerd. Er is momenteel bij Woonvizier echter geen financiële ruimte voor deze investering. Ook investeerde de gemeente in het verenigingsgebouw van scouting Zwalaho, met als doel om meer multifunctioneel gebruik mogelijk te maken. Daarvan is bekend dat dit nog onvoldoende uit de verf komt.

Wat is er de afgelopen periode al gedaan?

Sinds het aannemen van het amendement in 2023 zijn er al enkele zaken veranderd:

- Er zijn nieuwe exploitanten gevonden voor de Zonzeel en Plexat, waarbij aan de voorkant meer aandacht is geweest voor de specifieke rol en taak die zij vervullen en de eerder aanwezige onduidelijkheden of onjuistheden in de contracten zijn weggenomen;
- Er is, mede dankzij deze evaluatie, maar ook door het vrijmaken van extra formatie voor de rol van accounthouder, al hard gewerkt aan het wegwerken van

enkele achterstanden zowel 'op de inhoud' als 'op de relatie'. Dat werpt momenteel al zijn vruchten af;

- In het laatste meerjaren onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen is voor wat betreft Plexat al extra aandacht voor een betere verdeling van de onderhoudsverantwoordelijkheden en dat kan als voorbeeld of pilot dienen voor andere accommodaties;
- Intern wordt momenteel ook een discussie gevoerd over de organisatie van het onderhoud aan gemeentelijke gebouwen;
- Hoewel niet per se in relatie tot deze evaluatie, maar er wordt ook hard gewerkt aan verbeteringen aan de zwembaden en het optimaliseren van de processen rondom beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties.
- Naar aanleiding van de vastgestelde Dorpsvisie Lage Zwaluwe vindt op dit moment nader onderzoek plaats naar de mogelijk toekomstige invulling van een gemeenschapshuis binnen het "Dorpshart". De resultaten van deze evaluatie, alsmede de input die stakeholders hebben gegeven, worden hierin vanzelfsprekend meegenomen.

Eigendom, beheer en exploitatie

In de volgende tabel ziet u een overzicht van eigendom, beheer en exploitatie van de verschillende locaties. Er is sprake van diversiteit in deze vormen, die daarnaast op onderdelen afwijken van de eerder geformuleerde beleidsuitgangspunten.

Zo is sporthal de Rietgors door de gemeente aangekocht (2024), is Den Domp verkocht (2019) en is de Bernardus met de functie van gemeenschapshuis gerealiseerd (2024), maar is Gemeente Drimmelen geen eigenaar.

Locatie	Eigendom	Beheer & Exploitatie
Ons Dorpshuys	Gemeente (excl. B&B)	Mevr. Joore
De Zonzeel	Gemeente	Dhr. Halters
De Rietgors	Gemeente	Sporthal: VIGOSO (JAU) Horeca: Arendse (incl. sportschool)
De Bernardus De Amerhal De Lage Weide	BOEi Gemeente Gemeente	Stichting Bernardus VOF Expl. Amerhal (sport + horeca) Gemeente
De Cour	Gemeente	Bram en Tim VOF
Plexat Driedorp	Gemeente Gemeente	Stichting Dorpshuis Plexat Sporthal: Gemeente Horeca: VOF Bar 13

5.2. Juridisch kader huidige situatie

Als gesproken wordt over het juridische kader, wordt de geldende wet- en regelgeving bedoeld die activiteiten (gebruik, exploitatie) op een bepaalde locatie mogelijk maakt, beperkt of onmogelijk maakt. Dit juridisch kader is bepalend voor de route die een gemeente dient te volgen om te komen tot (een overeenkomst met) een exploitant. Hierbij is de gemeente actief binnen zowel het publiekrecht (regels ten aanzien van de verhouding tussen de burger en de overheid) als het privaatrecht (regels ten aanzien van de verhoudingen tussen burgers onderling): twee verschillende rollen die samenkomen in de maatschappelijke accommodaties.

Omgevingsplan (Bestemmingsplan)

Binnen een Omgevingsplan worden *activiteiten (verder: bestemming) aan een bepaalde locatie* gekoppeld. De planregels verbinden regels aan de verschillende bestemmingen. Bijvoorbeeld: wonen, detailhandel, maatschappelijk, horeca, groen,

verkeer. In een toelichting wordt beschreven waarom voor deze bestemming wordt gekozen.

Voor maatschappelijke accommodaties geldt in zijn algemeenheid dat er sprake is van *maatschappelijke bestemmingen met ondergeschikte horeca*. Daarbij wordt primair nagestreefd dat de maatschappelijke activiteiten plaats (kunnen) vinden, waarbij er (beperkt) ruimte is voor een informeel samenzijn rondom de primaire activiteiten waarbij er ook wat gegeten en gedronken kan worden; de spreekwoordelijke 'derde helft'. Onder maatschappelijke activiteiten wordt o.a. verstaan: sport, ontmoeting & ontspanning, verenigingsactiviteiten, vergaderingen, educatie & vorming. Soms geldt enkel de bestemming 'Sport'.

Wanneer de activiteiten in het bestemmingsplan niet op de goede manier omschreven zijn, is er te veel of te weinig mogelijk op een locatie. Dat leidt mogelijk tot overlast en brengt het risico op juridische procedures met zich mee.

Alcoholwet

De Alcoholwet is op 1 juli 2021 in werking getreden en vervangt daarmee de Drank- en Horecawet. De Alcoholwet *reguleert de verkoop en consumptie van alcohol* in Nederland met als doel de volksgezondheid te beschermen en overlast te verminderen. Een exploitant moet, om alcohol te mogen schenken, een Alcoholwetvergunning aanvragen. Onderdeel daarvan is de zogenaamd Bibob-toets. Het doel van de Wet Bibob is het waarborgen van de integriteit van het bestuursorgaan en voorkomen van onbewust faciliteren van criminele activiteiten. Binnen deze toets wordt o.a. gekeken naar de herkomst van middelen (geld). De wet onderscheidt commerciële contexten (zoals cafés en slijterijen die alcohol verkopen) met als primair doel winst en paracommerciële contexten (zoals verenigingen en evenementen) waar alcohol wordt verstrekt als aanvulling op andere activiteiten.

Paracommerciële instellingen zijn niet-commerciële 'rechtspersonen' zoals stichtingen of verenigingen die zich in de eerste plaats richten op het stimuleren van activiteiten van recreatieve, sportieve, sociaal-culturele, educatieve, levensbeschouwelijke of godsdienstige aard. Horeca-activiteiten behoren dus niet tot de corebusiness. Dorps- en buurthuizen zijn paracommerciële instellingen, maar niet wanneer de accommodatie is verpacht aan een ondernemer. Of er sprake is van een commerciële

of paracommerciële alcoholwetvergunning, zegt niets over de commerciële exploitatiemogelijkheden binnen die vergunning; het is enkel een verwijzing naar de juridische status van de aanvrager.

Binnen de Alcoholwet wordt ook gekeken naar Inrichtingsvereisten, waarmee bijvoorbeeld voorkomen kan worden dat in één en dezelfde ruimte jongeren pakketjes komen ophalen en in aanraking (kunnen) komen met alcohol. Het kan dus voorkomen dat een ruimte in een gemeenschapshuis gebruikt wordt als pakketpunt, maar in die ruimte mag nooit alcohol geschonken of genuttigd worden en moet een eigen toegang hebben (voorbeeld: de Zonzeel). Hieronder een overzicht van de huidige situatie in Gemeente Drimmelen m.b.t. de bestemmingen en horecaverunningen:

Locatie	Bestemming	Horeca
Ons Dorpshuys	Maatschappelijk	Ondergeschikt, categorie 1*
De Zonzeel	Maatschappelijk	Ondergeschikt, categorie 1
De Rietgors	Sport	Ondersteunende horeca**
De Bernardus De Amerhal De Lage Weide	Maatschappelijk	Ondergeschikt, categorie 1 Ondergeschikt, categorie 1 Ondergeschikt, categorie 1
De Cour	Maatschappelijk	Ondergeschikt, categorie 1
Plexat Driedorp	Maatschappelijk Sport	Niet opgenomen in bestemmingsplan*** Ondergeschikt, categorie 1

* Ondergeschikte horeca categorie 1 behelst de horecafiliteiten behorend bij gemeenschapshuizen en kantines van binnensportaccommodaties.

**Voor ondersteunende horeca geldt: een horecavoorziening binnen een bestemming waarvan de functie een andere dan horeca is, maar waar men ten behoeve van de hoofdfunctie een ruimte specifiek heeft ingericht voor de consumptie van drank en etenswaren; waarbij de extra eis geldt dat de vloeroppervlakte ten behoeve van ondersteunende horeca maximaal 12% mag bedragen van de totale vloeroppervlakte van de hoofdfunctie waarbij de horecavoorziening hoort.

*** Op dit moment is er voor de (ondergeschikte) horeca voor Plexat niets opgenomen in het bestemmingsplan, maar is deze vergunning wel verleend. Deze fout is bekend bij de vergunningverleners en zal bij de eerstvolgende herziening van het bestemmingsplan/omgevingsplan worden gecorrigeerd.

Algemene Plaatselijke Verordening

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kan het gemeentebestuur *lokaal eisen stellen aan activiteiten*. Denk hierbij aan regels rondom evenementen, openingstijden, de schenktijden van alcohol of de koppeling tussen de tijd waarbinnen er rondom een activiteit alcohol mag worden geschonken, of eventueel een aantal ontheffingsmogelijkheden.

In den lande is regelmatig verdere regulering van schenktijden, bijvoorbeeld door te stellen dat er maximaal 1 uur voor en 2 uur na afloop van de activiteit alcohol geschonken mag worden in sportkantines. In Drimmelen is deze laatste verdere regulering niet, waardoor er dus ruime schenktijden mogelijk zijn. Dat maakt de weg vrij voor ruime schenktijden en staat op gespannen voet met 'ondergeschikte horeca' zoals in het Omgevingsplan beoogd. Een goed draaiende sportkantine waar bezoekers van de sporthal graag zijn en zich welkom voelen is in het belang van dit beleid, maar dat mag niet tot gevolg hebben dat deze kantine meer opereert als een horecabedrijf, 'altijd open is', overlast veroorzaakt voor de buurt of geopend is voor bepaalde activiteiten waardoor de bezoekers van de sporthal eigenlijk niet meer welkom zijn.

Exploitatievergunning

Een exploitant heeft een Exploitatievergunning nodig om een *horecazaak te mogen beginnen*. In de Exploitatievergunning staan voorwaarden rondom overlast, veiligheid en fatsoen. Deze vergunning staat los van de Alcoholwetvergunning waarbij het sec om schenken van alcohol gaat. In een Exploitatievergunning kan bv. ook het gebruik van kansspelautomaten worden gereguleerd.

Milieuregels

In maatschappelijke accommodaties vinden *Milieubelastende Activiteiten* (mba's) plaats. Denk hierbij aan geluid, voedselbereiding (afvoer van afval en dampen), gebruik van koelmiddel en gassen, grote stookinstallaties, energieverbruik. Hiervoor is een breed scala aan wet- en regelgeving waaraan voldaan moet worden. Met periodieke controles door het bevoegd gezag wordt gekeken of 'de inrichting' voldoet aan de wet- en regelgeving. Verandering van activiteiten leidt dus ook tot aanpassing van de regels en in sommige gevallen vereist dit dus ook andere bouwkundige of technische voorzieningen. Dit is voor zowel de eigenaar als de exploitant dus relevant en kan een spanningsveld opleveren: als een exploitant een bepaalde voorziening wil

realiseren om meer exploitatiemogelijkheden te hebben, rijst de vraag of de eigenaar van het gebouw hiervoor financieel (mede) moet opdraaien. Hiervoor is in Drimmelen momenteel geen beleid; er is sprake van maatwerk. Dat brengt discussies en spanningsvelden met zich mee.

Huurovereenkomst

Binnen de huurovereenkomst *wordt het gebruiksrecht van een (deel van een) gebouw geregeld*. Er wordt een gebruiksrecht toegekend aan een partij, die in ruil daarvoor een huurvergoeding betaalt. De huurovereenkomst bestaat daarnaast uit afspraken over huurperiode, opzegtermijnen, wederzijdse verplichtingen ten aanzien van onderhoud en verzekeringen en overige relevante afspraken. Binnen Gemeente Drimmelen is een standaard huurovereenkomst beschikbaar, gebaseerd op het landelijke ROZ-model, waarbij in maatwerk regelmatig wordt afgeweken van de standaard. Een voorbeeld hiervan was dat bv. de voormalige exploitant van de Zonzeel volgens de huurovereenkomst feesten en partijen van persoonlijke aard mocht huisvesten, terwijl dit op basis van de bestemming en vergunning niet mogelijk is. Deze 'weeffout' is hersteld met de recent afgesloten huurovereenkomst. Daarnaast zijn verschillen in de huurovereenkomsten zichtbaar: voor de ene locatie wordt bv. meer ingezoomd om het goed borgen van onderhoudsafspraken (Plexat) terwijl bij een andere locatie meer oog is voor het borgen van de gebruiksmogelijkheden van verenigingen (de Cour). Het verschil in focus binnen de overeenkomsten is vaak historisch bepaald: leren van zaken uit het verleden en daar waar nodig de overeenkomsten hierop aanpassen. Hoewel de basis overeenkomst dus grotendeels hetzelfde is, is er toch -naar behoefte van de contractanten- sprake van maatwerk.

Concessieovereenkomst

Gemeente Drimmelen heeft de bewuste keuze gemaakt om beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen en binnensportaccommodaties zoveel mogelijk bij derden (exploitanten) weg te zetten. Dit betekent dat *de exploitanten een bepaalde taak krijgen* (beheer en exploitatie van deze specifieke functie) en daarnaast het gebruiksrecht geven om binnen de bestemming van het pand te ondernemen. Dit betekent een aantal zaken:

- We weten dat in basis het exploiteren van de niet commerciële functies verliesgevend is. De exploitanten ontvangen daarom een vergoeding voor het exploitatietekort. Dit heeft een *concessievergoeding*. Die vergoeding verschilt

per locatie en is gebaseerd op een vastgesteld overeengekomen exploitatietekort;

- Tegelijkertijd daagt Drimmelen de exploitant uit om -aanvullend aan de primaire taak met de bijbehorende vergoeding zoals hierboven beschreven- *risicodragend* te ondernemen. *Risicodragend* wil zeggen dat men het zelf moet zien te redden, zonder aanvullende gemeentelijke bijdrage;
- Door de exploitant uit te dagen om te ondernemen, is de praktijk dat het ondernemen soms dermate belangrijk is/wordt, dat de primaire maatschappelijke taak minder goed uit de verf komt. Dit kwam ook terug in de interviews (zie paragraaf 6.2.): de gemeente zou 'in woorden' veel belang hechten aan de activiteiten die plaatsvinden in deze maatschappelijke accommodaties, maar het vooral voor zichzelf makkelijk heeft georganiseerd door deze door derden te laten exploiteren.

In de praktijk levert dit ook een ander spanningsveld op, bijvoorbeeld als gekeken wordt naar bouwkundige en technische ingrepen in relatie tot verruimen van exploitatiemogelijkheden, verduurzaming en energiecrisis. Ook boden veel gemeenten een vangnet tijdens de Coronacrisis. Kenmerk van de samenwerking is dat hierover overleg plaatsvindt, waarbij de ondernemer in de regel gebaat is bij een gemeente die veel verantwoordelijkheid neemt en ruimhartig meedenkt. Dat staat op gespannen voet met het risicodragende karakter van de concessie.

Exploitatieovereenkomst

De exploitatieovereenkomst is vergelijkbaar met de concessieovereenkomst, met een verschil in risico. Bij een concessieovereenkomst ligt het risico na de exploitatiebijdrage (in principe) volledig bij de exploitant; bij de exploitatieovereenkomst is de overeenkomst zo opgebouwd, dat het *risico voor de exploitant nihil* is. De keuze voor concessieovereenkomst of exploitatieovereenkomst ligt voornamelijk in hoe potentieel winstgevend een exploitatie kan zijn. Een voorbeeld hiervan is de recent gemaakte afspraak in de vorm van een exploitatieovereenkomst met Plexat. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat een exploitatieovereenkomst meer aansluit bij de primaire maatschappelijke taak van de accommodaties, maar aan de voorkant ook meer geld kost in de gemeentebegroting.

Inkoop & Aanbestedingsbeleid

De maatschappelijke accommodaties, zoals buurthuizen en sporthallen, spelen een cruciale rol in het welzijn en de betrokkenheid van onze inwoners. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid dient als richtlijn om deze inkoop transparant, doelmatig, en maatschappelijk verantwoord te laten verlopen. Dit beleid sluit aan bij relevante wet- en regelgeving, waaronder Aanbestedingswet 2012, Gids Proportionaliteit, relevante jurisprudentie en het vigerende inkoop- en aanbestedingsbeleid van gemeente Drimmelen. De inkoop voor maatschappelijke accommodaties wordt gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Voorbereiding

Het is van essentieel belang om voorafgaand aan het eventuele (inkoop)proces grondig na te denken over de gewenste uitkomst en de beste aanpak. Een zorgvuldige voorbereiding voorkomt problemen tijdens de uitvoering. Daarbij kan het nuttig zijn om een marktverkenning te verrichten om inzicht te krijgen in beschikbare aanbieders en oplossingen. Dit helpt bij het formuleren van realistische en haalbare eisen en het bepalen van de geschikte inkoopstrategie.

2. Criteria

Criteria (onder andere duurzaamheid, kwaliteit) worden helder gedefinieerd om de totale kosten, incl. exploitatievergoeding, onderhoud en eventuele renovatie, in kaart te brengen. Bij het opstellen van deze criteria is het van belang om te zorgen dat de gestelde eisen in verhouding staan tot de aard en omvang van de opdracht. Een gedetailleerde kostenraming en heldere eisen bevorderen het (inkoop)proces en leidt tot vermindering van onverwachte situaties in de uitvoering.

3. Inkoop

Elke opdracht voor maatschappelijke accommodaties is uniek en kent een eigen karakter. Per opdracht kan de inkoopstrategie wisselen. De doorlooptijd van dergelijke trajecten is al snel enkele maanden en bij een Europese procedure ongeveer een half jaar. Het tijdig opstarten van het inkooptraject is daarom cruciaal. Om deze reden zijn de opzegtermijnen voor dergelijke contracten ook meestal een jaar. Die periode blijkt ook hard nodig te zijn om een nieuwe exploitant te kunnen contracteren en een zorgvuldige overdrachtsperiode te kunnen inbouwen.

Spanningsvelden

In deze paragraaf worden enkele juridische kaders en spanningsvelden benoemd, zoals:

- Uit handen geven vs. zicht, grip en regie;
- Commercieel (moeten) denken vs. de primaire maatschappelijke functie;
- Risicodragend ondernemen vs. gemeente als partner en vangnet;
- Exploitatiemogelijkheden benutten vs. gemeentelijk eigendom (investeringen en onderhoud) en overlastrisico's.

Deze spanningsvelden spelen zich af binnen complexe wet- en regelgeving, waarbij ambities van gemeente en/of exploitanten soms niet te verenigen zijn met wat volgens de wet kan. Elke situatie is anders en daar wordt in de uitvoering ook vaak naar gewezen: 'waarom kan dit daar wel en hier niet'. Juridische of praktische 'kunstgrepen' zijn dan niet uitgesloten en zijn het gevolg van de wens om maatwerk toe te passen.

Zo moet er in de Bernardus een hek komen om de bar af te schermen, omdat bezoekers van de bibliotheek (waaronder jeugd) niet in aanraking mogen komen met alcohol en dit houdt de gemoederen al ruime tijd bezig. En, ondanks dat dit bekend is, vindt er momenteel onderzoek plaats naar de verhuizing van de bibliotheek in Terheijden naar de Cour, waar ook een bar is. Ook ontstaat hiermee leegstand in de school. Voor die leegstand is de gemeente financieel risicodragend, maar de leegstand biedt wellicht ook kansen. Alvorens een integrale visie op deze verhuizing te vormen, zijn er al wel vast SPUK-gelden aangevraagd, waarmee de ontwikkeling nauwelijks nog te (her-)overwegen valt. Dit toont aan dat het ontbreekt aan interne afstemming.

De keuze voor een bepaalde exploitatievorm en de daaraan gekoppelde financiële uitgangspunten zijn ook in grote mate bepalend voor de ervaren kwaliteit van dienstverlening en daarmee ook de bijdrage aan het bereiken van beleidsdoelstellingen.

5.3. Financiële context

Dat maatschappelijke accommodaties de gemeente en daarmee de gemeenschap geld kosten, is geen nieuw gegeven. Gemeente Drimmelen maakt ook, vanuit meerdere invalshoeken (en ook afdelingen), kosten om een rol te vervullen voor de maatschappelijke accommodaties.

Maatschappelijk rendement

Maatschappelijke accommodaties hebben een moeilijk meetbaar maar ontegenzeggelijk groot maatschappelijk rendement. Voor sec het beleidsthema 'Sport' houdt het Kenniscentrum Sport & Bewegen zich bezig met het bepalen van de Social Return On Investment (SROI). Het Kenniscentrum onderzoekt hoeveel hoger de maatschappelijke opbrengsten zijn dan de kosten. Een SROI score van >1,0 laat zien dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten. De opbrengsten is terug te zien in de waarden van levensverwachting, arbeid, sociaal en vrijwilligerswerk. De SROI van Sport in Nederland bedraagt 2,76, in Drimmelen bedraagt deze 2,69 (basisjaar 2022). Dit laat de toegevoegde waarde van sport zien. Waarden als plezier, sociaal kapitaal en vermindering van schooluitval zijn hierin nog niet meegerekend. Meer informatie hierover vindt u in de Bijlage II.

Van andere beleidsterreinen zijn dergelijke cijfers niet bekend, maar de verwachting is dat beleidsterreinen als Kunst & Cultuur (fanfare/harmonie, heemkunde, carnaval etc.), Educatie & Vorming (bibliotheekwerk, volwasseneducatie) op eenzelfde wijze bijdragen.

Kostenoverzicht

In de volgende tabel wordt het totale resultaat benoemd (kosten +/- baten) van de locaties, gebaseerd op de begroting 2025. Dit wordt ook afgezet tegen de vierkante meters BVO (bruto vloer oppervlak). Hierin zijn opgenomen:

Baten:

- Huuropbrengsten & opbrengsten SPUK-gelden.
De SPUK-gelden zijn onzeker: deze worden jaarlijks aangevraagd bij het rijk. SPUK kent een budgetplafond: wanneer er landelijk meer aangevraagd wordt dan er beschikbaar is, worden de SPUK middelen naar rato verdeeld. Dit is altijd een risico. De baten kunnen dus lager uitvallen.

Lasten:

- Concessievergoedingen en exploitatiebijdragen.
In verband met privaatrechtelijke afspraken worden deze cijfers niet openbaar gedeeld.

- Vaste huisvestingslasten (gas, water, elektra, belastingen en verzekeringen, personeelslasten, klein onderhoud, dotatie groot onderhoud, afschrijvingen).
Voor de Rietgors zijn de gemiddelde jaarlijkse kosten voor het meerjaren onderhoudsplan nog niet verwerkt, omdat deze op het moment van opstellen van deze nota nog niet bekend waren.

	Exploitatiesaldo	m2 BVO	Kosten / m2
Ons Dorpshuys	€ -75.432	1.134	€ 67
de Zonzeel	€ -140.906	1.078	€ 131
De Rietgors*	€ -56.568	2.015	€ 28
Bernardus	€ -332.952	2.010	€ 166
Amerhal	€ -197.613	1.984	€ 100
de Lage Weide	€ -11.686	520	€ 22
De Cour	€ -202.004	2.135	€ 95
Plexat	€ -109.779	1.120	€ 98
Driedorp	€ -180.343	1.735	€ 104
Totalen	€ -1.307.283	13731	€ 95

In onderstaande tabel is berekend wat de kosten per inwoners van een kern zijn voor de locaties in die betreffende kern. Vanzelfsprekend is dat een locatie in kern x niet alleen voor inwoners uit kern x toegankelijk is, maar het geeft een interessant inzicht.

	Inwoners	Kosten / inwoner
Drimmelen	525	€ 144
Hooge Zwaluwe	1798	€ 78
Lage Zwaluwe*	4277	€ 13
Made	13089	€ 41
Terheijden	6370	€ 32
Wagenberg	2244	€ 129
Totalen	28.303	€ 46

*Inclusief 23 personen Zevenbergschen Hoek.

Disclaimer

Dit hoofdstuk tracht zorgvuldig, volledig en transparant te zijn. Toch kunnen cijfers snel onvolledig zijn of onjuist geïnterpreteerd worden. Het is daarom, naast de al genoemde nuancerings en toelichtingen, belangrijk een aantal disclaimers op te nemen:

- In sommige kernen zijn meer (gemeentelijke) gebouwen aanwezig waar verenigingen in gehuisvest zijn, met bijbehorende kosten, die in bovenstaand berekeningen niet meegenomen zijn;
- In Lage Zwaluwe is € 500.000,- geïnvesteerd in een ontmoetingsruimte bij de Ganshoek en er is aanvullend geïnvesteerd in het multifunctioneel gebruik van de ruime van scouting Zwalaho. Deze lasten worden niet weergegeven in deze overzichten;
- In de cijfers zijn de gemiddelde kosten voor groot onderhoud (dotatie aan de onderhoudsvoorziening) gepresenteerd op basis van het jaar 2024; een nieuw plan wordt in het eerste kwartaal aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast moet er ook een verduurzamingsagenda worden opgesteld. Die cijfers zijn op dit moment niet bekend. Een nieuw onderhoudsplan en de verduurzamingsagenda kunnen grote gevolgen hebben voor het geschetste financieel beeld;
- Leeftijd van een gebouw is relevant voor bv. onderhoudslasten of energieprestaties, terwijl de jaarlijkse afschrijving gedurende de levensduur gelijk blijft, maar na economische afschrijving '0' bedraagt;
- Functionaliteit van een gebouw, veelal met gemeentelijke investeringen bekostigd, is van invloed op exploitatiemogelijkheden;
- Subsidies aan gebruikers van de accommodaties (bv. verenigingen en instellingen) zijn niet meegenomen in dit overzicht.

In de rol van verhuurder, treedt de gemeente vaak ook op als tussenpersoon in de levering van energie. Dit is geen corebusiness van de gemeente, maar vraagt enorm veel tijd en energie; zeker als de energierekening hoger is dan verwacht. De gemeente is dan risicodragend voor het tijdig en volledig terug ontvangen van voorgeschieden energierekeningen. Deze inzet gaat ten koste van primaire taken en vraagt om heroverweging.

5.4. Onderhoud gebouwen

In dit hoofdstuk wordt specifieke aandacht geschonken aan het onderhoud aan de maatschappelijke accommodaties. Het gaat hierbij over onderhoud aan het gebouw en gebouw gebonden installaties; dus geen inventaris, zoals sportmaterialen, tafels/stoelen, muziekinstallaties e.d.

De gemeente is in haar rol als eigenaar / verhuurder verantwoordelijk voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen, waaronder ook de binnensportaccommodaties en de gemeenschapshuizen. Dergelijk vastgoed wordt gezien als een 'kapitaalgoed' en dient daarom op grond van de financiële spelregels van een gemeente goed en doelmatig te worden onderhouden. Hiertoe stelt de gemeente een meerjaren onderhoudsplan op en voert het daarin opgenomen groot onderhoud uit. De gemeenteraad bepaalt het ambitieniveau en het beschikbare budget.

Voor het ambitieniveau, het gewenste kwaliteitsniveau van onderhoud, geldt niveau 3. Dat kan omschreven worden en 'sober en doelmatig'. Het hiervoor benodigde budget is beschikbaar. Gemiddeld eens per 5 jaar wordt een nieuw meerjaren onderhoudsplan incl. financiële doorrekening aan de raad voorgelegd. Echter in de uitvoering ervaren zowel de gemeente als de exploitanten en gebruikers problemen met het onderhoud. Dat heeft een aantal oorzaken:

- Verschil tussen ambitie gemeente en verwachte kwaliteit vanuit exploitanten en gebruikers;
- Er wordt niet altijd adequaat gereageerd op voorkomende problemen, waardoor problemen langer duren, groter worden en daarmee ook meer (niet begroot) geld kosten;
- De toegezegde verduurzaming blijft vooralsnog uit;
- Veel klein en contractonderhoud is cf. de huurovereenkomst belegd bij de exploitanten. Daar ontbreekt soms kennis of men kiest vanwege bedrijfseconomische belangen voor het niet of beperkt uitvoeren van contractonderhoud. Dat heeft gevolgen voor het functioneren van bepaalde onderhoudselementen, maar levert ook een risico op voor de gemeente;
- In de uitvoering worden (vastgoed-)medewerkers overvraagd, zowel in relatie tot gepland onderhoud, maar ook met klachten/storingen en 'nieuwe

verzoeken'. De bemensing is hier niet op toegerust; en het gevolg is dat vragen (te) lang blijven liggen.

Het gevolg is dat, zoals al eerder benoemd, niet alle gebouwen even prettig en comfortabel in gebruik zijn. Er zijn vaak storingen bij cruciale elementen (bv. CV-ketels), soms is een deel van een gebouw niet goed bruikbaar vanwege bv. storingen of lekkages, energiekosten zijn fors en daarmee zorgen die voor een stevige financiële druk bij exploitanten plus vanwege achterstallig contractonderhoud wordt de gemeente soms geconfronteerd met onverwachte (nog niet begrote) kosten. Door deze ervaringen schuurt het ook regelmatig in de relatie tussen gemeente en exploitanten / gebruikers. Die extra ballast zorgt ook weer voor extra werkdruk voor alle betrokkenen en zo ontstaat een neerwaartse spiraal.

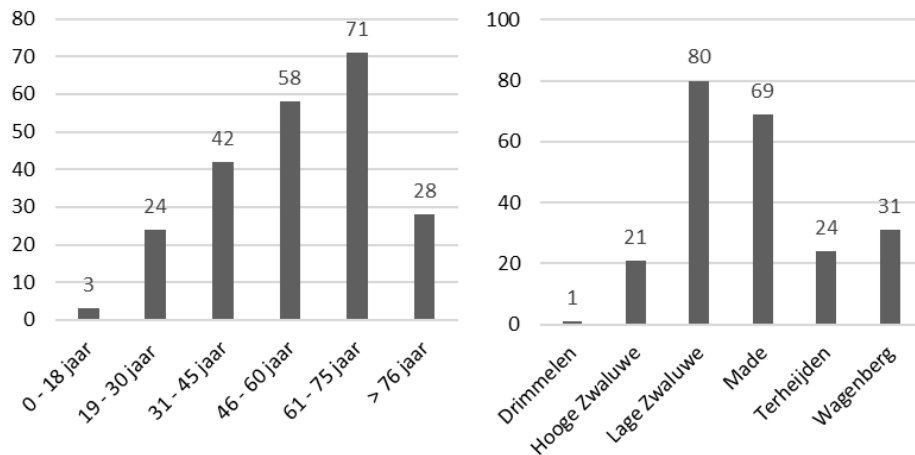
Het is absoluut aan te bevelen om de organisatie beter in te richten op deze belangrijke taak, die direct effect heeft op de kwaliteit van dienstverlening en de samenwerking met de exploitanten. Dat kan door het optimaliseren van processen en de interne organisatie (afspraken, menskracht, accounthouderschap), duidelijker en consistenter onderhoudsbeleid en beter contractmanagement richting zowel de onderhoudsaannemers alsook de exploitanten. Ook kan er voor gekozen worden om meer contractonderhoud 'naar de gemeente te halen'; dat kost aan de voorkant wellicht iets meer geld, maar ontzorgt de exploitanten en geeft de gemeente meer grip en regie over onderhoud aan cruciale onderdelen.

6. Stakeholderanalyse

6.1. Enquêtes

De enquête is bedoeld om inzicht te verkrijgen in de ervaringen en wensen van inwoners met betrekking tot de maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen. De vragen behandelen een breed scala aan onderwerpen, waaronder het huidige aanbod, de functies van de accommodaties en de tevredenheid over aspecten zoals dienstverlening, communicatie, faciliteiten, bereikbaarheid, veiligheid, sfeer, onderhoud en prijs. Ook wordt gevraagd naar specifieke behoeften en verwachtingen van de inwoners. De enquête bevat zowel gesloten vragen, waarbij één of meerdere antwoorden kunnen worden geselecteerd, als open vragen om toelichting en suggesties te verzamelen. De enquête kon per persoon slechts één keer worden ingevuld. De vragen die in de enquête zijn gesteld, zijn bijgevoegd in Bijlage III. De enquête is in totaal 226 keer ingevuld. De verdelingen in leeftijd en kernen zijn te zien in onderstaand figuur.

Figuur 1: Aantal respondenten per leeftijdsgroep en kern

Disclaimer

Gemeente Drimmelen kent een inwoneraantal van grofweg 28.000 personen. Dat betekent dat slechts 0,8% de enquête heeft ingevuld. De redenen hiervoor zijn niet

geheel duidelijk. Mogelijk vonden zij de enquête niet belangrijk genoeg, heeft de enquête hen niet bereikt, of waren zij om andere redenen niet gemotiveerd om deel te nemen. Zoals genoemd in paragraaf 4.2 is de enquête op meerdere manieren verspreid, en is het onaannemelijk dat slechts een kleine groep van 226 mensen de enquête voorbij heeft zien komen. Dus dient bij de interpretatie van de gegevens rekening gehouden te worden met het feit dat dit de mening is van 0,8% van de totale inwoners van gemeente Drimmelen.

Interpretatie enquête

Vanwege de omvang van de resultaten van de enquête zijn niet alle punten en nuances in de rapportage opgenomen. Dit hoofdstuk geeft een beknopte samenvatting van meest voorkomende zaken die in de enquête naar voren zijn gekomen.

Gemeenschapshuizen

Het gemeenschapshuis wordt door de respondenten vooral gezien als een plek voor ontmoeting; 88,9% van hen geeft dit aan. Daarnaast beschouwt 65,5% van de respondenten het gemeenschapshuis als een plek voor kunst- en cultuuractiviteiten. Ongeveer de helft van de deelnemers (50-55%) ziet het ook als een plek voor ontspanning, sport en spel, beweging, en het volgen van trainingen en cursussen.

Respondenten geven onderstaande zaken aan als ontbrekende behoeften van een gemeenschapshuis. De onderdelen zijn niet gecategoriseerd per kern:

- **Meer ruimtes voor verenigingen:** Er is een duidelijke behoefte aan voldoende beschikbare ruimtes waar verenigingen hun activiteiten kunnen organiseren.
- **Meer dorpsgevoel:** Gemeenschapshuizen moeten laagdrempelig en uitnodigend zijn, zodat men gemakkelijk even binnenloopt.
- **Meer activiteiten en voorzieningen voor jongeren en jonge gezinnen:** Respondenten geven aan dat deze doelgroepen beter bediend moeten worden met een divers aanbod.
- **Beschikbaarheid in sommige dorpen:** In dorpen zoals Lage Zwaluwe ontbreekt een gemeenschapshuis of is het gesloten, wat door veel inwoners als een groot gemis wordt ervaren.

- **Toegankelijke, goed onderhouden en betaalbare gemeenschapshuizen:** De behoefte aan gebouwen die inspelen op de wensen van verschillende doelgroepen is groot.
- **Minder commerciële insteek:** Sommige gemeenschapshuizen worden als te commercieel ervaren, bijvoorbeeld door prijsstelling, waardoor barrières ontstaan voor inwoners en verenigingen.

Sportaccommodaties

De functie van binnensportaccommodaties, zoals gymzalen en sporthallen, wordt door respondenten vanzelfsprekend het sterkst gezien als een plek om te sporten. Daarnaast vindt bijna de helft van de respondenten dat deze accommodaties ook een sociale functie hebben en geschikt zijn als ontmoetingsplek. Bijna 20% beschouwt een sportaccommodatie als een locatie om te borrelen.

Respondenten geven onderstaande zaken aan als ontbrekende behoeften van een sportaccommodatie. De onderdelen zijn niet gecategoriseerd per kern:

- **Achterstallig onderhoud:** Sommige gebouwen verkeren in slechte staat, en ook het materiaalhoek is vaak rommelig.
- **Gebrek aan toezicht:** Het ontbreken van een aanspreekpunt, zoals een beheerder, leidt tot wanorde, vooral na gebruik door incidentele huurders.
- **Geluidsoverlast:** Omwonenden van bepaalde hallen klagen over overlast door muziek- en jongerenactiviteiten.
- **Commerciële insteek:** Hoge prijzen en een focus op commerciële activiteiten maken sommige sporthallen minder toegankelijk.
- **Breder sportaanbod:** Er is vraag naar meer sportactiviteiten, waaronder sporten voor mensen met een beperking.
- **Betere betrokkenheid van de gemeente:** Gebruikers wensen meer communicatie met de gemeente, ondersteuning van uitbaters, beter gepland onderhoud, en een efficiëntere afhandeling van klachten. Veel respondenten hebben het gevoel dat de gemeente weinig actie onderneemt en vooral grotere dorpen prioriteit geeft.

Tevredenheidsanalyse

Voor de accommodaties is de waardering gevraagd op een schaal van 1 tot 5 voor meerdere onderdelen:

- Dienstverlening;
- Communicatie;
- Faciliteiten;
- Bereikbaarheid;
- Veiligheid;
- Onderhoud;
- Prijs.

De volgende pagina's tonen een factsheet van tevredenheid resultaten voor de gemeenschapshuizen en sportaccommodaties. Hierop staat een toelichting over wat de respondenten het meest belangrijk vinden en de gemiddelde scores per accommodatie en onderdeel. Daarnaast wordt vermeld op hoeveel reacties de scores zijn gebaseerd. Wanneer respondenten hebben aangegeven meerdere accommodaties te bezoeken, is de gegeven score voor beide accommodaties meegenomen in de gemiddelde scores.

Factsheet tevredenheid gemeenschapshuizen

Voor dienstverlening is het belangrijk dat ...

- het personeel vriendelijkheid en gastvrij is;
- de accommodatie en activiteiten toegankelijk zijn.

Voor communicatie is het belangrijk dat ...

- er consistente en tijdige communicatie is over activiteiten en beschikbaarheid;
- informatie duidelijk en gemakkelijk toegankelijk is, zowel online als fysiek;
- er proactief wordt gecommuniceerd, vooral bij veranderingen of renovaties.

Voor faciliteiten is het belangrijk dat ...

- de ruimtes goed toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking;
- er voldoende praktische voorzieningen zijn, zoals opslagruimte, toiletten en geluidsinstallaties.

Voor bereikbaarheid is het belangrijk dat ...

- er voldoende parkeergelegenheid is, zowel voor auto's als fietsen;
- de accommodatie goed bereikbaar is voor mensen met een beperking (bijvoorbeeld met een rollator of in een rolstoel);
- de locatie centraal ligt.

Voor veiligheid is het belangrijk dat ...

- de verlichting goed is, zowel binnen als buiten, om een veilige omgeving te creëren, vooral in de avond;
- dat er een veilige toegang voor iedereen is.

Voor de sfeer is het belangrijk dat ...

- de ruimtes uitnodigend en gezellig zijn;
- het een frisse uitstraling heeft.

Voor het onderhoud is het belangrijk dat ...

- er geen achterstallig onderhoud is;
- ruimtes geschikt blijven voor gebruik;
- er aandacht is voor belangrijke voorzieningen zoals toiletten, verwarming, en verlichting.

Voor de prijs is het belangrijk dat ...

- de huurprijzen betaalbaar blijven, vooral voor kleine verenigingen en gebruikers met een lager budget;
- de consumptieprijzen redelijk en toegankelijk zijn aangepast aan de functie van een gemeenschapshuis zodat kosten geen belemmering vormen.

Het figuur hiernaast laat de tevredenheidsscores zien per locatie. Afgezien van Den Domp, wiens situatie eerder al is toegelicht, scoren geen van de gemeenschapshuizen lager dan een 3.2. De Zonzeel wordt het best gewaardeerd met een gemiddelde van 3.6. Over het algemeen gezien wordt het onderhoud het minst gewaardeerd met een 2,8. De veiligheid wordt daarentegen als het meest positief gewaardeerd.

20-28% van de respondenten gaf aan dat zij wel of vaker een gemeenschapshuis zouden bezoeken als de faciliteiten, communicatie, activiteiten, sfeer of prijs beter zouden zijn.

Gemeenschapshuis	Aantal gegeven cijfers									Gemiddelde per locatie
	Dienstverlening	Communicatie	Faciliteiten	Bereikbaarheid	Veiligheid	Sfeer	Onderhoud	Prijs		
Bernardus (Made)	73	3,0	2,9	3,3	3,2	3,5	3,3	3,3	2,9	3,2
De Cour (Terheijden)	41	3,3	3,2	3,1	3,4	3,6	3,0	2,7	3,0	3,2
Plexat (Wagenberg)	34	3,7	3,2	3,3	3,6	3,4	3,4	2,5	3,5	3,3
De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)	43	3,8	3,4	3,7	3,9	3,8	3,6	3,2	3,6	3,6
Ons Dorpshuys (Drimmelen)	12	3,9	3,7	3,6	3,3	3,6	3,8	3,3	3,3	3,5
Den Domp (Lage Zwaluwe)	18	2,1	1,9	1,9	2,8	2,9	2,2	1,8	2,4	2,2
De Ganshoek (Lage Zwaluwe)	25	3,2	3,2	3,1	3,8	3,8	3,1	2,9	3,3	3,3
Gemiddelde per onderdeel		3,3	3,1	3,1	3,4	3,5	3,2	2,8	3,1	

Factsheet tevredenheid sportaccommodaties

Voor dienstverlening is het belangrijk dat ...

- het personeel niet alleen vriendelijk en gastvrij is, maar ook professionele ondersteuning biedt voor het organiseren van sportieve activiteiten en evenementen;
- de accommodatie flexibel is in gebruik (sport en evenementen).

Voor communicatie is het belangrijk dat ...

- de beschikbaarheid van de sportzalen en lesroosters duidelijk en tijdig worden gecommuniceerd;
- proactief wordt gecommuniceerd bij wijzigingen in openingstijden of bij het uitvallen van trainingen door bijvoorbeeld ziekte of evenementen.

Voor faciliteiten is het belangrijk dat ...

- er specifieke voorzieningen zijn voor sportmaterialen die goed toegankelijk zijn voor de sporters en trainers;
- de kleedkamers en douches goed onderhouden en hygiënisch zijn, met voldoende capaciteit;
- er adequate sporttechnische faciliteiten aanwezig zijn.

Voor bereikbaarheid is het belangrijk dat ...

- er voldoende parkeerplek is voor gebruikers, vooral tijdens piekuren wanneer er meerdere activiteiten tegelijk plaatsvinden.

Voor veiligheid is het belangrijk dat ...

- er een goede veiligheid voor sporters is, bijvoorbeeld door het gebruik van veilige sportvloeren en duidelijke markeringen voor het gebruik van de zaal;
- er is een EHBO-kit is.

Voor sfeer is het belangrijk dat ...

- de sfeer in de zaal is energiek, passend bij het doel van de accommodatie, en inspirerend voor de sporters.

Voor onderhoud is het belangrijk dat ...

- de sportvloeren, verlichting en verwarming goed werken;
- alles goed schoon wordt gemaakt, vooral de kleedkamers.

Voor prijs is het belangrijk dat ...

- de contributies voor sportclubs betaalbaar blijven.

Het figuur hiernaast laat de tevredenheidsscores zien per locatie. Opvallend is dat geen van de locaties gemiddeld lager scoort dan een 3.2. Over het algemeen gezien scoort onderhoud het laagst. De bereikbaarheid wordt daarentegen als zeer positief ervaren.

33,1% van de respondenten gaf aan dat zij wel of vaker een sportaccommodatie zouden bezoeken als het aanbod van sport en activiteiten verbeterd zou worden. Daarnaast zou 20,5% vaker komen als de prijs beter zou zijn en 19,2% als de sfeer beter zou zijn.

Sportaccommodatie	Aantal gegeven cijfers									
	Dienstverlening	Communicatie	Faciliteiten	Bereikbaarheid	Veiligheid	Sfeer	Onderhoud	Prijs	Gemiddelde per locatie	
De Amerhal (Made)	45	3,4	3,2	3,4	3,9	3,6	3,4	3,2	3,2	3,4
De Lage Weide (Made)	7	3,1	3,1	3,7	4,1	3,4	3,3	3,1	3,1	3,4
Gymzaal De Cour (Terheijden)	17	3,4	3,3	3,3	3,5	3,6	3,6	2,9	3,1	3,3
Sporthal Driedorp (Wagenberg)	30	3,6	3,4	3,7	3,9	3,7	3,7	3,4	3,2	3,6
Gymzaal De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)	16	4,1	3,8	3,8	4,3	4,0	3,7	3,4	3,8	3,9
Gymzaal Ons Dorps huys (Drimmelen)	3	5,0	5,0	4,3	4,7	5,0	5,0	4,0	5,0	4,8
De Rietgors (Lage Zwaluwe)	65	3,0	2,9	3,1	4,4	3,5	3,1	2,6	2,6	3,2
Gemiddelde per onderdeel		3,7	3,5	3,6	4,1	3,8	3,7	3,2	3,4	

6.2. Interviews

In deze paragraaf worden de inzichten uit de interviews met exploitanten, gebruikers, zorginstellingen en huiskamers, de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en overige stakeholders uiteengezet. Deze analyse richt zich op de belangrijkste thema's en ervaringen met het huidige beleid rondom de maatschappelijke accommodaties.

Vanwege de omvang en diversiteit van de gesprekken zijn niet alle specifieke punten en nuances in de rapportage opgenomen.

Exploitanten

Algemene indruk

Exploitanten zien kansen in het effectiever gebruiken van maatschappelijke accommodaties, zoals meerdere doelgroepen bedienen per locatie en het toevoegen van andere functies, zoals huisartsenpraktijken. Exploitanten ervaren belemmeringen, waaronder onduidelijke communicatie, rollen, en verantwoordelijkheden in de samenwerking met de gemeente.

Rol van de gemeente volgens exploitanten

- *Langetermijnvisie en selectie van exploitanten:* De gemeente moet een toekomstgerichte visie ontwikkelen die aansluit bij de behoeften van exploitanten en gebruikers. Hierbij is het essentieel exploitanten te selecteren die bijdragen aan maatschappelijke doelen, zoals toegankelijkheid en inclusie.
- *Communicatie en regie:* De noodzaak van een vast aanspreekpunt, gelijkwaardige contracten en transparante communicatie over subsidies en onderhoud wordt benadrukt.
- *Flexibiliteit en maatwerk:* Voor sommige accommodaties is maatwerk vereist, zoals bij locaties waar kwetsbare doelgroepen samenkomen. Dit vraagt om beleid dat zowel het splitsen als het samenbrengen van doelgroepen ondersteunt.

Huidig beleid

Het huidige beleid biedt exploitanten een zekere mate van autonomie, wat wordt gewaardeerd. Echter, zij ervaren inconsistente uitvoering van afspraken en vinden dat de gemeente onvoldoende actief is in onderhoud en verduurzaming. Eigenaarschap

wordt belangrijk gevonden, maar exploitanten benadrukken dat de gemeente een ondersteunende rol moet blijven vervullen om dit mogelijk te maken.

Gebruikers

Algemene indruk

Gebruikers, waaronder verenigingen en andere lokale groepen, benadrukken de waarde van accommodaties als plekken voor ontmoeting, sport, en cultuur. Zij ervaren echter uitdagingen zoals tekortschietende faciliteiten, hoge kosten en een afname van vrijwilligers.

Rol van de gemeente volgens gebruikers

- *Flexibele ondersteuning:* Gebruikers vragen om faciliteiten die aansluiten bij specifieke doelgroepen en activiteiten. Dit vraagt om flexibele ruimtes en afstemming met gebruikers over behoeftigheden. Met name bij sportaccommodaties zien verenigingen de rol van de gemeente om sportmateriaal af te stemmen met de verenigingen die hier gebruik van maken.
- *Stimulerend beleid:* Vrijwilligerswerk moet aantrekkelijk worden gehouden door waardering te tonen en ondersteuning te bieden bij werving en behoud van vrijwilligers.
- *Betaalbare accommodaties:* Gebruikers zien graag dat de gemeente hogere huurkosten bij nieuwe of gerenoveerde accommodaties compenseert door subsidies of alternatieven aan te bieden.
- *Transparante processen:* Vereenvoudiging van subsidieaanvragen en een open dialoog over gebruiksvoorwaarden en gemeentelijke ondersteuning zijn cruciaal.

Huidig beleid

Het beleid wordt grotendeels gewaardeerd, maar gebruikers ervaren zorgen over ongelijkheden in kosten. Vooral in duurdere accommodaties voelen zij zich soms zwaar belast.

Zorginstellingen en huiskamers

Algemene indruk

Zorginstellingen en huiskamers vervullen een cruciale rol in het ondersteunen van kwetsbare groepen. Zij benadrukken het belang van inclusieve, laagdrempelige en herkenbare locaties. Het combineren van doelgroepen wordt als waardevol, maar ook als uitdagend ervaren, omdat sommige groepen behoefte hebben aan een rustige en veilige omgeving. Locaties zouden soms intensiever gebruikt kunnen worden, maar dat vraagt op onderdelen aanvullende subsidiëring.

Rol van de gemeente volgens zorginstellingen/huiskamers

- *Betrekken bij beleidsvorming:* Zorginstellingen willen hun expertise inbrengen via adviesraden of werkgroepen.
- *Maatwerk en inclusiviteit:* De gemeente moet zorgen voor locaties die zowel de behoeften van kwetsbare groepen als bredere maatschappelijke doelen ondersteunen.

Huidig beleid

Het beleid wordt als ondersteunend ervaren, maar mist volgens deze organisaties voldoende maatwerk. Er is waardering voor de aandacht voor inclusie, maar de praktijk laat zien dat fysieke en sociale drempels het gebruik voor sommigen belemmeren.

Adviesraad Sociaal Domein (ASD)

Algemene indruk

De ASD benadrukt het belang van maatschappelijke accommodaties als plekken voor ontmoeting, signalering en preventieve zorg. Zij zien kansen in het combineren van doelgroepen en het betrekken van jongeren.

Rol van de gemeente volgens ASD

- *Toekomstgerichte aanpak:* De gemeente moet een langetermijnvisie ontwikkelen die rekening houdt met specifieke behoeften van kernen.
- *Signalering en preventie:* Gemeenschapshuizen kunnen een rol spelen in het signaleren van problemen, zoals eenzaamheid en risicogedrag. De gemeente wordt aangemoedigd om dit verder te ondersteunen.
- *Out-of-the-box:* De gemeente moet soms durven out-of-the-box te denken waardoor meer mensen op een makkelijkere manier kunnen worden bereikt.

Huidig beleid

Er is waardering voor de inspanningen om maatschappelijke accommodaties toegankelijk te maken. Tegelijkertijd wordt gepleit voor maatwerk per kern.

Overige stakeholders

Algemene indruk

Stakeholders zoals Woonvizier, SWO en dorpsvertegenwoordiging zien maatschappelijke accommodaties als belangrijke schakels in het sociale netwerk. Zij benadrukken het belang van integrale samenwerking en duidelijke rolverdelingen.

Rol van de gemeente volgens overige stakeholders

- *Verbinden en faciliteren:* De gemeente moet zorgen voor verbinding tussen verschillende partijen en werken aan gedeeld eigenaarschap.
- *Duidelijke kaders:* Stakeholders waarderen heldere afspraken over gebruik en doelstellingen van accommodaties.

Huidig beleid

Het beleid biedt ruimte voor samenwerking, maar de uitvoering kan worden verbeterd. Stakeholders pleiten voor meer overleg en afstemming, zodat gezamenlijke initiatieven beter aansluiten bij de praktijk.

7. Beleidsanalyse

7.1. Huidige beleidskader

Het huidige beleidskader is vastgesteld in 2019 en kent raakvlakken met het Beleidsplan Sociaal Domein uit diezelfde periode. Binnen deze 2 beleidsnota's wordt in verschillende hoofdstukken gesproken over de zogenaamde "Why, what & how" vragen die behoren bij beleidsuitgangspunten. Deze worden hieronder samengevat.

WHY: Waarom zijn wij op aard (*Wat is ons doel, wat willen we bereiken*)

We hebben een inclusieve samenleving, waarbij iedereen ongeacht leeftijd, sociale klasse, afkomst of beperking, in de gemeente Drimmelen mee kan doen aan reguliere activiteiten op het gebied van onderwijs, participatie, zorg en welzijn.

Deelname van inwoners aan het maatschappelijk leven draagt bij aan welbevinden, sociale samenhang en leefbaarheid.

Het moet voor elke inwoner mogelijk zijn om gebruik te maken van een maatschappelijke accommodatie in de eigen dorpskern.

WHAT: Wat doen we daarvoor? (*Welke acties ondernemen we, welke maatregelen treffen we*)

De gemeente zorgt ervoor dat er voor dat er in elke kern maatschappelijke accommodaties zijn op het gebied van ontmoeting, cultuur, sport en participatie.

HOW: Hoe doen we dat? (*Hoe geven we invulling aan onze acties, hoe werken we samen, hoe organiseren we onze acties*)

- We doen dit samen met inwoners, verenigingen, stichtingen en partners;
- We willen het aanbod behouden en waar nodig en mogelijk verbeteren;
- Dit doen we binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente;
- We werken aan eenduidige beleidskaders.

Deze kaders zijn als volgt (*uit: Raadsbesluit 2019*):

A. Maatschappelijke accommodaties

1. In alle dorpskernen zijn maatschappelijke accommodaties aanwezig. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties houdt de gemeente deze accommodaties in stand;
2. Doel van de gemeente is om i.h.k.v. de leefbaarheid in alle dorpskernen in ieder geval één accommodatie te hebben met een publiek toegankelijke functie t.b.v. ontmoeting, cultuur, sport en participatie;
3. De gemeente is regievoerder voor de accommodaties die het in eigendom heeft;
4. Bij niet-gemeentelijke accommodaties heeft de gemeente waar nodig een ondersteunende rol.

B. Gemeentelijke accommodaties

5. De gemeente stelt beleidskaders op voor gemeenschapshuizen en sporthallen;
6. De gemeente behoudt de huidige gemeentelijke accommodaties met een gemeenschapshuis en/of sporthalfunctie in eigendom;
7. De gemeente neemt geen nieuwe accommodaties in eigendom;
8. Ongeacht leeftijd, geslacht en eventuele beperking moet het voor elke inwoner mogelijk zijn om van een gemeentelijke accommodatie gebruik te maken. Maatschappelijke activiteiten staan hier bij centraal;
9. Doel is om het multifunctioneel gebruik van gemeenschapshuizen en sporthallen toe te laten nemen. Om dit te bereiken zal een uitvoeringsplan multifunctioneel gebruik samen met betrokken partijen per dorpskern worden opgesteld;
10. Gemeenschapshuizen en sporthallen zijn in 2040, maar waar mogelijk eerder, energieneutraal;
11. In 2020 voldoen de gemeenschapshuizen en sporthallen aan de toegankelijkheidsnormen;
12. De gemeente wil zoveel mogelijk eenduidige invulling geven aan het beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen en sporthallen. Hiervoor zijn kaders opgesteld. Uit wordt gegaan van de huidige situatie, waarbij de gemeente de huidige overeenkomsten respecteert.

C. Niet-gemeentelijke accommodaties

13. De niet-gemeentelijke accommodaties worden door inwoners en maatschappelijke organisaties in stand gehouden;
14. De eigenaar van een niet-gemeentelijke accommodatie is zelf verantwoordelijk voor het instandhouden van de accommodatie;
15. De gemeente kan besluiten om, onder een aantal voorwaarden, een niet-gemeentelijke accommodatie éénmalig of voor een vastgestelde periode financieel te ondersteunen;
16. De gemeente heeft een stimulerende rol en zet zich actief in bij het verduurzamen van niet gemeentelijke accommodaties.

Om te voldoen aan deze kaders/uitgangspunten, is een actieplan / uitvoeringsplan opgesteld. Dit is opgenomen in de Kadernota en het Raadsbesluit van 31 januari 2019.

Binnen het Coalitieakkoord wordt daarnaast gesproken over te realiseren wensen en ambities. Uiteindelijk worden concrete voorstellen gedaan binnen de P&CC (Planning & Control Cyclus) waarover de gemeenteraad besluit. Binnen diezelfde P&CC vindt ook de verantwoording over de realisatie (beleidsinhoudelijk en financieel) plaats en wordt daarom binnen deze evaluatie buiten beschouwing gelaten.

7.2. Realisatie uitvoeringsagenda beleidskader 2019-2026

Wat gaat volgens plan

In alle dorpskernen zijn maatschappelijke accommodaties aanwezig die worden beheerd door derden. Voor de eigen accommodaties is de gemeente regievoerder. Er zijn ook veel niet-gemeentelijke accommodaties waar veel activiteiten plaatsvinden. De eigenaren van deze locaties zijn zelf verantwoordelijk voor de exploitatie daarvan, maar de gemeente ondersteunt soms waar nodig. Het aanbod is ruim en divers, waarmee er een heel behoorlijk dekkend netwerk van maatschappelijke voorzieningen is. Daarmee is het doel bereikt om de exploitatie van maatschappelijke accommodaties op afstand te zetten en te laten exploiteren door derden.

Wat gaat niet volgens plan

De voorbije jaren zijn meerdere keuzes gemaakt die niet in lijn zijn met eerder geformuleerd beleid op het gebied van eigendom, beheer en exploitatie. De verkoop van Den Domp, de aankoop van De Rietgors en de realisatie -en dan vooral de specifieke eigendom- en exploitatievorm- van de Bernardus zijn daar voorbeelden van. In enkele gevallen is de gemeenteraad ook betrokken geweest bij die keuzes. In Lage Zwaluwe is er momenteel geen specifiek gemeenschapshuis en dat wordt door veel mensen als een gemis ervaren. Niet alle locaties zijn even goed toegankelijk voor bijvoorbeeld minder validen, maar ook maken exploitanten soms keuzes waardoor niet iedere vereniging welkom is of zich welkom voelt. Enkele verenigingen hebben geen huisvesting, zitten noodgedwongen bij leden thuis of de huisvesting is niet geschikt bv. vanwege geluidsoverlast. De gemeentelijke verduurzamingsagenda wordt in het voorjaar van 2025 opgesteld. De gemeente is, zo blijkt uit de enquêtes en interviews, niet altijd de samenwerkingspartner die veel partijen zouden willen. Ondersteuning, een luisterend oor en deugdelijk contractmanagement ontbraken. Juist in de voorbije jaren, met de Corona-periode en aansluitend de exorbitant gestegen energieprijzen t.g.v. de oorlog in Oekraïne, hadden verenigingen en exploitanten behoefte aan partnership. Daarover heerst nog steeds ontevredenheid. Mede als gevolg van interne aangelegenheden heeft de gemeente 'niet geleverd' en uiteraard heeft de gemeente als organisatie zelf ook geworsteld met de Coronacrisis. Tegelijkertijd bleek tijdens de interviews dat dergelijke gesprekken, tijd en aandacht, direct leiden tot nieuwe energie en dat is een mooie -en nodige- opmaat naar nieuwe samenwerking. Een nieuwe medewerker met specifiek de taak van accounthouder werpt in de uitvoering al direct zijn vruchten af.

7.3. Samenwerkingsmatrix

Zoals eerder gemeld, staat het beleid rondom de maatschappelijke accommodaties niet op zichzelf. In het **Beleidsplan Sociaal Domein** is duidelijk de koppeling gemaakt met accommodaties, onder andere onder de noemer Veerkrachtige dorpen.

De doelen waar accommodaties hun rol in vervullen, vinden zijn oorsprong in andere beleidsterreinen, zoals sport, kunst & cultuur, educatie & vorming, jongerenwerk, WMO etc.

Accommodaties zijn cruciaal om activiteiten te huisvesten, mensen samen te brengen, een dorp leefbaar te houden en mensen weerbaar te maken. De rol van accommodaties komt concreet terug in de visie op *Positieve gezondheid* en *de Sociale Basis*. Accommodaties zijn daarmee een middel en geen doel op zich.

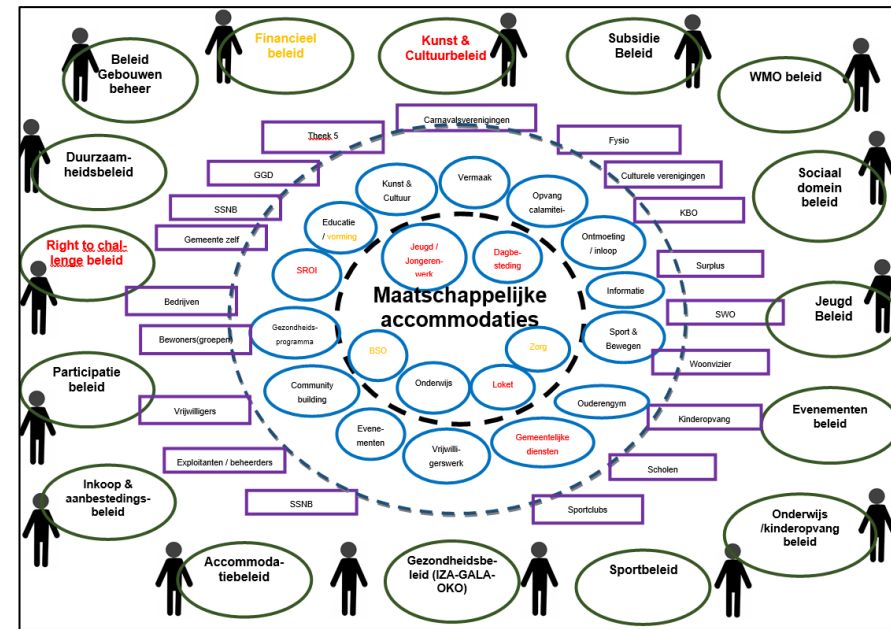
Samen met medewerkers van de vertegenwoordigde beleidsterreinen binnen het sociaal domein is een ‘samenwerkingsmatrix’ opgesteld. Deze matrix laat zien:

- Welke activiteiten er plaatsvinden in de accommodaties;
- Welke activiteiten er naar hun mening ook in moeten kunnen plaatsvinden;
- welke samenwerkingspartner zorgt voor de uitvoering van die activiteiten;
- welk beleidsterrein welke activiteit nastreeft.

De matrix is het resultaat van een korte werksessie en kan nog verder uitgewerkt en verdiept worden. De rode tekst verwijst naar zaken die nog onvoldoende goed zijn gerealiseerd of omschreven. Zo is er nog geen “Right to Challenge beleid” en zijn medewerkers van mening dat er bijvoorbeeld ‘gemeentelijke diensten’ zouden kunnen worden aangeboden in de maatschappelijke accommodaties.

Het sociaal domein heeft te maken met uitdagingen in de toekomst met betrekking tot zorg, waardoor centrale, fysieke, plaatsen dichtbij mensen thuis van steeds groter belang worden. Maatschappelijke accommodaties zijn van belang om hier een rol in te vervullen. Deze matrix laat ook zien dat ‘maatschappelijke accommodaties’ meer is dan alleen Beleid Sociaal Domein, maar ook gebouwenbeheer, duurzaamheid, inkoop & aanbesteding, financiën en HRM raakt. Het zit verweven door de gehele organisatie

en dat geeft meteen ook de diversiteit en complexiteit van het thema weer. Een grotere weergave van de samenwerkingsmatrix is te vinden in Bijlage IV.

Betrokken medewerkers zijn gesproken over in deze evaluatie benoemde knelpunten en kunstgrepen. Daaruit kan worden opgemerkt dat de gemeente Drimmelen zich graag coöperatief opstelt, maar dat kaders over ‘wat in welke gebouwen gewenst is’ ontbreekt. De integrale afstemming en ‘overall view’ ontbreekt en is beperkt tot uitvoeringskaders. Een afwegingskader ontbreekt echter: wat wil Drimmelen op welke locatie wel of juist niet en hoe komen we tot keuzes? Waarom huisvesten we de ene vereniging wel en de andere niet? Passen vraag naar en aanbod van accommodatie bij elkaar? Hebben we -als gemeente en samen met onze partners- een voldoende dekkend netwerk?

Binnen de ambtelijke organisatie wordt veel geacteerd op binnenkomende verzoeken of meldingen, terwijl ‘de basis’ niet bekend is. Dit veroorzaakt een flinke (bal)last in de ambtelijke organisatie, maar er is ook geen duidelijkheid naar de stakeholders. De effecten daarvan worden teruggezien in o.a. de interviews.

8. Conclusie

Deze rapportage betreft de evaluatie van het beleidskader maatschappelijke accommodaties van de gemeente Drimmelen, dat in 2019 werd vastgesteld met een uitvoeringsparagraaf tot 2026. Het doel van de evaluatie is om te bepalen in hoeverre dit beleidskader nog aansluit bij de huidige ambities, visies en behoeften van de gemeente, exploitanten en gebruikers van maatschappelijke accommodaties. Daarnaast onderzoekt het rapport de uitvoering van het beleid en de eventuele noodzaak voor bijstellingen.

Uit de evaluatie blijkt dat de uitgangspunten van het beleidskader maatschappelijke accommodaties uit 2019 grotendeels nog aansluiten bij de visie op het sociaal domein van de gemeente Drimmelen. Na een eerste beschrijving van het beleidskader in 2019 -waarbij er voornamelijk algemene uitgangspunten zijn geformuleerd met maatwerk per locatie- kan nu geconstateerd worden dat een integrale visie ontbreekt en de uitvoering achterblijft. Doordat er geen duidelijk beleidskader is, worden ad-hoc beslissingen genomen en verschilt beheer en exploitatie per accommodatie. Aandachtspunt hierbij is de spanning tussen de maatschappelijke functie en de commerciële exploitatie. Daarnaast moeten de richtlijnen voor onderhoud en verduurzaming duidelijker worden.

Daarnaast ervaren exploitanten en gebruikers onvoldoende ondersteuning vanuit de gemeente, terwijl er behoefte is aan betere samenwerking en duidelijke afspraken. De evaluatie onderstreept de noodzaak van beleidswijzigingen, waaronder een herziening van de subsidie-afspraken, een onderzoek naar exploitatievormen en een heroverweging van de gemeentelijke rol in energievoorziening en onderhoud. Een sterker samenwerkingsmodel en een meer proactieve rol van de gemeente zijn essentieel om de maatschappelijke accommodaties toekomstbestendig te maken en beter te laten aansluiten op de behoeften van de inwoners en onze samenwerkingspartners.

In zijn algemeenheid kan (beknopt) worden geconcludeerd dat:

- Er voor 2019 geen beleidskader aanwezig was en het huidige beleidskader is opgesteld vanuit de toen geldende situatie;
- Huidige beleidsuitgangspunten grotendeels passen bij de visie op het sociaal domein;
- Huidige Beleidsuitgangspunten nog onvoldoende handelingskader bevatten;
- Uitvoering vanuit de gemeente ad hoc is en te wensen over laat op onderdelen 'onderhoud en verduurzaming', 'samenwerking en ondersteuning';
- Uitvoering door (commerciële) exploitanten niet altijd optimaal bijdraagt aan de belangen van de beoogd gebruikers van de accommodaties;
- Er, mede met dank aan andere aanbieders, een redelijk dekkend netwerk van aanbod is;
- De verbinding tussen het beleid sociaal domein en uitvoering daarvan 'in de accommodaties' nog steviger georganiseerd moet worden;
- De gebruikers in de enquête toch redelijk tevreden blijken, maar dat dit niet helemaal overeenkomt met de resultaten uit de diepte-interviews;
- Er op onderdelen en in enkele kernen actie nodig is om de doelen binnen handbereik te houden.

Aanbevelingen

Op basis van deze conclusies, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Het aanscherpen van het beleidskader in 2026;
- Het uitvoeren van een vervolgonderzoek naar de capaciteit van binnensportaccommodaties;
- Het verbeteren van de organisatie rondom onderhoud gebouwen;
- Het versterken van de verbindende rol van de gemeente, waardoor de koppeling met het beleid sociaal domein en uitvoering in de accommodaties versterkt wordt;
- Het analyseren en mogelijk herijken van de subsidie-afspraken, om nadrukkelijker sturing te kunnen geven aan beleidsuitgangspunten;
- Het uitvoeren van een vervolgonderzoek naar de best passende exploitatievorm voor deze maatschappelijke accommodaties;
- Het heroverwegen van de gemeentelijke rol als tussenpersoon in de levering van energie.

Beantwoording onderzoeksvraag evaluatie

Op basis van de conclusie van deze evaluatie kan antwoord worden gegeven op de hoofd- en eerste twee deelvragen.

Sluiten de uitgangspunten uit de Kadernota maatschappelijke accommodaties in de gemeente Drimmelen uit 2019 nog aan op de visie en ambitie die gemeenschapshuizen, sporthallen en gemeente hebben op de functie van de gemeenschapshuizen en sporthallen en de wijze waarop deze worden beheerd en geëxploiteerd?

Uit de evaluatie blijkt dat de uitgangspunten van het beleidskader maatschappelijke accommodaties uit 2019 grotendeels nog aansluiten bij de visie op het sociaal domein van de gemeente Drimmelen. Na een eerste beschrijving van het beleidskader in 2019 -waarbij er voornamelijk algemene uitgangspunten zijn geformuleerd met maatwerk per locatie- kan nu geconstateerd worden dat een integrale visie ontbreekt en de uitvoering achterblijft. Doordat er geen duidelijk beleidskader is, worden ad-hoc beslissingen genomen en verschilt beheer en exploitatie per accommodatie. Aandachtspunt hierbij is de spanning tussen de maatschappelijke functie en de commerciële exploitatie. Daarnaast moeten de richtlijnen voor onderhoud en verduurzaming duidelijker worden.

Deelvragen

1. *Wat zijn de uitgangspunten voor het huidige gemeenschapshuizen- en sporthallen beleid (opfrissen)*

Het huidige beleid voor gemeenschapshuizen en sporthallen is gericht op het behouden en waar nodig verbeteren van maatschappelijke accommodaties binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente. De gemeente heeft een regierol voor de accommodaties die zij in eigendom heeft en speelt een ondersteunende rol bij niet-gemeentelijke accommodaties. Er is een streven om in elk dorp minimaal één publiek toegankelijke accommodatie te behouden, waarbij multifunctioneel gebruik wordt gestimuleerd. Daarnaast is er een langetermijndoel om de accommodaties in 2040 energieneutraal te maken en wordt toegankelijkheid gezien als een essentieel aandachtspunt.

2. *Is een wijziging van het gemeenschapshuizen- en sporthallen beleid nodig? (toetsen/evalueren)*

Een wijziging van het gemeenschapshuizen- en sporthallenbeleid wordt als noodzakelijk beschouwd. Uit de evaluatie blijkt dat er een gebrek is aan een duidelijke beleidsvisie en een afwegingskader, waardoor beheer en exploitatie per accommodatie sterk verschillen en dit leidt tot inefficiënties. De balans tussen commerciële exploitatie en maatschappelijke functies blijkt niet altijd goed te werken. Daarnaast ervaren exploitanten en gebruikers belemmeringen op het gebied van communicatie en ondersteuning vanuit de gemeente.

Echter adviseren we om de komende periode voornamelijk in te zetten op het verbeteren van de uitvoering, aangezien daar de grootste problemen (zijn) ontstaan en daarmee ook voor de korte termijn de meeste verbeteringen te behalen zijn. Een bredere herziening van het beleid vraagt op onderdelen om nader onderzoek en afweging.

9. Bijlagen

9.1. Bijlage I – Amendement Evaluatie exploitatie en niet-gemeentelijke accommodaties

Amendement evaluatie exploitatie gemeentelijke en niet gemeentelijke sociaal culturele en sport accommodaties

De gemeenteraad van Drimmelen in vergadering bijeen op 9 november 2023, ex artikel 34 reglement van orde

Amendement op agendapunt 5 programmabegroting 2024

Aanleiding:

Over diverse accommodaties in onze kernen zijn al langer zorgen. Onder andere tijdens de raadsvergadering van 15-12-22 heeft de gemeenteraad om actie gevraagd door het college. Bij het agendapunt 12 Exploitatie en inrichting Sociaal Cultureel Centrum De Bernardus heeft wethouder Bakker een toezegging gedaan over het uitvoeren van een evaluatie over de exploitatie van alle sociale en sport accommodaties in de gemeente, en de gemeenteraad in 2023 over de uitkomsten te informeren. Uit vragen van de fracties van PvdA en VVD is gebleken dat er nog geen start gemaakt is met deze evaluatie. De uitkomsten worden daarom pas in het 4^e kwartaal van 2024 verwacht.

Constateerend dat;

- o Wethouder Bakker in december 2022 schoorvoetend heeft toegezegd in 2023 een evaluatie te maken van de exploitatie van alle sociale en sport accommodaties in de gemeente
- o Er in november 2023 nog altijd niet gestart is met deze evaluatie
- o De gemeenteraad niet geïnformeerd is over het niet starten van de evaluatie, noch over het niet halen van de termijn van oplevering
- o In de begroting 2024 geen plannen of financiële middelen zijn opgenomen voor de uitvoering van de evaluatie
- o Wij inmiddels veel signalen van ongeruste inwoners ontvangen uit diverse kernen waarin wordt aangegeven dat men erg bezorgd is over de toekomst van deze accommodaties

Overwegende dat;

- Het college eerder een motie en toezeggingen met betrekking tot sociaal culturele accommodaties niet heeft uitgevoerd
- Er grote zorgen zijn over diverse sociaal culturele accommodaties
- één accommodatie de deuren per 1 januari 2024 sluit
- De werkwijze van het college ingaat tegen de door de gemeenteraad vastgestelde kadernota maatschappelijke accommodaties in gemeente Drimmelen 2019-2026
- De gemeenteraad grote behoefte heeft aan de gevraagde evaluatie om grip te krijgen op de problematiek
- Het college een motie naast zich neer kan leggen
- Een amendement het raadsbesluit wijzigt, en door het college uitgevoerd moet worden

Besluit

- Beslispunt 5 van het raadsvoorstel als volgt te wijzigen:
De beleidswensen ambities die niet uit het coalitieakkoord voortkomen te honoreren en aan tabel 5 een nieuwe beleidswens toe te voegen zijnde de evaluatie sociaal culturele en sport accommodaties

Tabel 5 wordt dan als volgt aangepast.

Code	Ambities niet coalitieakkoord	Investering	2024	2025	2026	2027
anca1	Randvoorwaarde uitvoeringskracht		-620 N	-522 N	-522 N	-522 N
anca2	Onderzoek verduurzaming gemeentelijke panden		0 V	0 V	0 V	0 V
anca3	Stimuleringsregeling Landschap (StiLa)		-24 N	-24 N	0 V	0 V
anca4	Uitbreiding BOA's		-139 N	-164 N	-164 N	-164 N
anca5	Actualisatie beleidsnota's en bestekken		-15 N			
Anca6	evaluatie sociaal culturele en sport accommodaties		-45N			
Totaal			-843 N	-710 N	-686 N	-686 N

- Een nieuwe paragraaf aan het raadsvoorstel toe te voegen na tabel 5 en 6 zijnde:

Anca6; De hoogste prioriteit van het college is de uitvoering van de evaluatie gemeentelijke en niet gemeentelijke exploitatie van sociaal culturele en sport accommodaties. Er is hiervoor een trainee toegevoegd aan het beleidsteam. Bij de evaluatie van de accommodatie wordt direct de koppeling gemaakt met de visies op Lage Zwaluwe en Wagenberg. Naast de evaluatie bevat de uitkomst ook het eerder toegezegde afwegingskader voor de exploitatiebijdrage. Op z'n laatst in Q1 van 2024

wordt de raad geconsulteerd over de geformuleerde opdracht voor de evaluatie. Op deze wijze kan de raad de opdracht van evaluatie toetsen aan haar verwachtingen. De oplevering van de evaluatie en afwegingskader, is gereed voor de gemeentelijke begrotingsbehandeling 2025, zodat de raad keuzes kan maken met betrekking tot 2025 en verder. Tot die tijd doet het college alles om de huidige accommodaties door te laten draaien en informeert zij de raad per kwartaal over de stand van zaken van de evaluatie.

- **Tabel 7: Resultaat na nieuw beleid aan te passen en daarmee het structureel begrotingsresultaat voor 2024 bij te stellen naar 543.000 voordelig**

En gaat over tot de orde van de dag.
Made, 9 november 2023

Hanneke de Bruijne Kees van Meel Danique Hoeve Roxanne Pruijters- Heijmans
PvdA Drimmelen SAMEN Drimmelen VVD Drimmelen Groen Drimmelen VP/D66

9.2. Bijlage II – SROI Sport

Infographic

SROI

van sport en bewegen

De Social Return On Investment (SROI) is een manier om het maatschappelijk rendement van investeringen in sport en bewegen uit te drukken. Een SROI boven de 1 betekent dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten, dus dat de investeringen maatschappelijke meerwaarde opleveren. Hierbij is het basisjaar 2022 aangehouden. Voor het vaststellen van de opbrengsten zijn de bewegingsrichtlijnen van 2022 gebruikt.

De SROI van sport en bewegen in Nederland wordt geschat op 2,76. De maatschappelijke opbrengsten zijn dus 2,76x zo hoog als de kosten en er is sprake van maatschappelijke meerwaarde. Uit een eerder onderzoek is, in een ruime bandbreedte, de waarde van sport en bewegen per individu gebleken. Rekenend met de laagste geschatte waarde wordt de SROI 1,87, met de hoogste waarde wordt deze 3,66.

Legenda cirkeldiagram verdeling

- Vrijwilligers
- Overheid
- Bevolking
- Bedrijfsleven
- Zorgverzekeraars

Verdeling kosten **Kosten**

Opbrengsten

Verdeling opbrengsten

! Let op!

De SROI van 2,76 betekent niet dat als er nu één euro extra in het sportbudget wordt gestopt, dit 2,76 euro aan maatschappelijke winst oplevert. Wat een extra euro oplevert kan niet vastgesteld worden, omdat het per investering verschilt of dit tot meer of minder opbrengsten leidt. Daarnaast zijn sociale waarden als vermindering van schooluitval, sociaal kapitaal en plezier ook belangrijke effecten van sport en bewegen, maar nog niet meetbaar gemaakt. De SROI blijft dus een indicatie, gebaseerd op verschillende aannames, maar laat wel zien dat alle geïnvesteerde euro's samen een positief maatschappelijk rendement opleveren.

Wat kan een gemeente met deze kennis?

Nieuwe partners zoeken

Neem de SROI als startpunt in verkennende gesprekken met mogelijke partners waarmee je kunt investeren in sport en bewegen.

- Kijk bijvoorbeeld voor samenwerkingen eens naar werkgevers. Zij kunnen financieel voordeel behalen door te investeren in sport en bewegen. Als werknemers namelijk voldoende bewegen leidt dat tot minder ziekteverzuim en hogere arbeidsproductiviteit.

Onderbouwen van sport- en beweegbeleid

Maak je lokale sport- en beweegbeleid sterker door met de SROI te laten zien hoe sport en bewegen bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken, zoals het verbeteren van de kwaliteit van leven.

- Ga aan de slag met de Beleidswijzer Sport en Bewegen als je hulp nodig hebt bij het maken van sport- en beweegbeleid.

Verantwoorden van investeringen in sport en bewegen

Zie de SROI als bevestiging dat investeren in sport en bewegen het maatschappelijk belang dient en uiteindelijk meer oplevert dan dat het kost. Je kunt de SROI bijvoorbeeld gebruiken als onderbouwing bij het doen van een subsidieaanvraag.

- Bekijk de sportsubsidie database als je op zoek bent naar een subsidie voor een sportaanbieder, of het financieren van openbare beweegruimtes.

Anderen overtuigen van de waarde van sport en bewegen

Ga met collega's van andere domeinen over deze infographic in gesprek en zie waar gezamenlijke kansen liggen op het gebied van sport en bewegen.

- Gebruik het Human Capital Model om de effecten van sport en bewegen in die specifieke domeinen te ontdekken.

Wist je dat?

Wist je dat je ook een lokaal SROI-cijfer kan opvragen? Je ontvangt dan een infographic met daarop het lokale SROI-cijfer en andere kengetallen van sport en bewegen in jouw gemeente. Lees hier hoe je deze sport- en beweegcijfers benut.

9.3. Bijlage III – Vragen enquête

Evaluatie maatschappelijke accommodaties

Bezoek je af en toe een sporthal, gymzaal of dorps huis in onze gemeente?

Ja? Dan zoeken we jou!

Nee? Dan zoeken we jou ook!

We willen graag jouw mening over het aanbod in onze gemeente en hoe we het kunnen verbeteren. Wat verwacht jij van een dorps huis? En ga je alleen naar een sporthal om te sporten? Vul snel de korte vragenlijst in en vertel ons waarom je

wel of niet komt. Jouw input is waardevol!

Alvast bedankt voor je hulp!

1 Wat is je leeftijd?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- 0 - 18 jaar
- 19 - 30 jaar
- 31 - 45 jaar
- 46 - 60 jaar
- 61 - 75 jaar
- > 76 jaar

2 In welke (nabije) kern woon je?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Made
- Drimmelen
- Hooge Zwaluwe
- Lage Zwaluwe
- Terheijden
- Wagenberg

Gemeenschapshuizen/dorps huizen

De vragen in de enquête gaan over de onderstaande gemeenschapshuizen /dorps huizen:

- Bernardus (Made)

- De Cour (Terheijden)
- Plexat (Wagenberg)
- De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)
- Ons Dorps huys (voorheen Dorps huis Klaverblad) (Drimmelen)
- Den Domp (Lage Zwaluwe)
- De Ganshoek (Lage Zwaluwe)

3 Wat is volgens jou de functie van een gemeenschapshuis/dorps huis?

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

Een plek voor:

- ontmoeting tussen inwoners
- Een kennis- en informatiecentrum
- Een plek om te eten
- Een plek voor activiteiten
- voor kunst en cultuur
- Een plek om te borrelen
- Een plek voor het volgen
- van trainingen/cursussen
- Een plek om te ontspannen
- Een plek om te werken (vergadervoorzieningen)
- Een plek voor sport, spel en beweging

4 Mis je één of meer van deze functies in de gemeenschapshuizen/dorps huizen?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Nee
- Ja, ik mis...

5 Zou je als deze functie(s) wel beschikbaar is vaker/wel een gemeenschapshuis/dorps huis bezoeken?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee, want...

6 Weet je dat er activiteiten worden georganiseerd in de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee

7 Sluiten deze georganiseerde activiteiten aan op jouw behoefte?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee, want...

8 Bezoek je wel eens een gemeenschapshuis/dorpshuis?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee

9 Welk(e) gemeenschapshuis(en)/dorpshuis(en) bezoek je?

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- Ons Dorpshuys (voorheen Dorpshuis
- Klaverblad) (Drimmelen)
- De Cour (Terheijden)
- Den Domp (Lage Zwaluwe)
- Plexat (Wagenberg)
- De Ganshoek (Lage Zwaluwe)
- De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)

Tevredenheid over gemeenschapshuizen/dorshuizen

Geef een beoordeling van 1 tot 5 sterren

1 ster = niet tevreden

2 sterren = matige tevredenheid

3 sterren = neutrale tevredenheid

4 sterren = tevreden

5 sterren = zeer tevreden

10 Hoe tevreden ben je over de dienstverlening in de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan ruimteverhuur, contact met de verhuurder, vriendelijk ontvangst, gastheerschap, etc.

1/ 5

11 Waarom ben je wel/niet tevreden over de dienstverlening en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor dienstverlening. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

12 Hoe tevreden ben je over de communicatie over/van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan nieuwsbrieven, aankondiging activiteiten, etc.

1/ 5

13 Waarom ben je wel/niet tevreden over de communicatie en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor communicatie. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

14 Hoe tevreden ben je over de faciliteiten in de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan de horeca, toiletvoorzieningen, vergaderruimtes, toegankelijkheid minder valide, toiletvoorzieningen minder valide, etc.

1/ 5

15 Waarom ben je wel/niet tevreden over de faciliteiten en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor faciliteiten. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

16 Hoe tevreden ben je over de bereikbaarheid van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan parkeren, vindbaarheid, fietsenstalling, oplaadpunt (auto en fiets), etc.

1/ 5

17 Waarom ben je wel/niet tevreden over de bereikbaarheid en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor bereikbaarheid. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

18 Hoe tevreden ben je over de veiligheid in en rondom de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan verlichting, overlast, donkere plekken, etc.

1/ 5

19 Waarom ben je wel/niet tevreden over de veiligheid en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor veiligheid. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

20 Hoe tevreden ben je over de sfeer bij de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan gezelligheid, uitstraling, etc.

1/ 5

21 Waarom ben je wel/niet tevreden over de sfeer en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor sfeer. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

22 Hoe tevreden ben je over het onderhoud van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan renovaties, schoonmaak, kleine aanpassingen aan het pand, etc.

1/ 5

23 Waarom ben je wel/niet tevreden over het onderhoud en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor onderhoud. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

24 Hoe tevreden ben je over de prijs bij de gemeenschapshuizen/dorpshuizen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan de prijs voor het huren van een ruimte, prijs van de consumpties, etc.

1/ 5

25 Waarom ben je wel/niet tevreden over de prijs en geldt dit voor elk van de gemeenschapshuizen/dorpshuizen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor prijs. Als je verschillen ervaart tussen de gemeenschapshuizen/dorpshuizen kun je dat hier toelichten.

26 Als beter is(zijn) zou ik vaker naar een gemeenschapshuis/dorpshuis gaan.

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- De dienstverlening
- De sfeer
- De communicatie
- Het onderhoud
- De faciliteiten
- De prijs
- De bereikbaarheid
- De veiligheid

- Als er andere activiteiten worden georganiseerd
- Als er meer activiteiten worden georganiseerd
- Niet van toepassing

27 Geef een toelichting waarom je dan vaker naar een gemeenschapshuis/dorps huis zou gaan.

28 Als beter is(zijn) zou ik wel naar een gemeenschapshuis/dorps huis gaan.

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- De dienstverlening
- De sfeer
- De communicatie
- Het onderhoud
- De faciliteiten
- De prijs
- De bereikbaarheid
- De veiligheid
- Als er andere activiteiten worden georganiseerd
- Als er meer activiteiten worden georganiseerd
- Anders

29 Geef een toelichting waarom je dan wel naar een gemeenschapshuis zou gaan.

30 Wil je nog iets kwijt over de gemeenschapshuizen/dorps huizen wat nog niet is gevraagd?

Sporthallen/gymzalen

De vragen in de enquête gaan over de gemeentelijke sporthallen en/of gymzalen:

- De Amerhal (Made)
- De Lage Weide (Made)
- Gymzaal De Cour (Terheijden)
- Sporthal Driedorp (Wagenberg)

- Gymzaal De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)
- Gymzaal Ons Dorps huys (voorheen Dorps huis Klaverblad) (Drimmelen)
- De Rietgors (Lage Zwaluwe)

De enquête gaat over de gemeentelijke sporthallen en/of gymzalen en dus niet over de sportscholen/fitness.

31 Wat is de functie van een gymzaal/sporthal?

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- Een plek om te sporten
- Een plek om te werken (vergadervoorzieningen)
- Een plek om te ontmoeten
- Een plek om aan te moedigen
- Een plek om te borrelen
- Anders...

32 Mis je één of meer van deze functies in de gymzaal/sporthal?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Nee
- Ja, ik mis...

33 Zou je als deze functie(s) wel beschikbaar is vaker een gymzaal/sporthal bezoeken?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee, want...

34 Bezoek je wel eens een (gemeentelijke) sporthal/gymzaal?

Vraag instructies: Kies één antwoord

- Ja
- Nee

35 Welk(e) gymzaal(en)/sporthal(len) bezoek je?

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden.

- De Amerhal (Made)

- Gymzaal De Zonzeel (Hooge Zwaluwe)
- De Lage Weide (Made)
- Gymzaal Ons Dorpshuys (voorheen Dorpshuis Klaverblad) (Drimmelen)
- Gymzaal De Cour (Terheijden)
- De Rietgors (Lage Zwaluwe)
- Sporthal Driedorp (Wagenberg)

Tevredenheid over gymzalen/sporthallen

Geef een beoordeling van 1 tot 5 sterren

1 ster = niet tevreden

2 sterren = matige tevredenheid

3 sterren = neutrale tevredenheid

4 sterren = tevreden

5 sterren = zeer tevreden

36 Hoe tevreden ben je over de dienstverlening in de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan ruimteverhuur, contact met de verhuurder, gastheerschap, ondersteuning, etc.

1/ 5

37 Waarom ben je wel/niet tevreden over de dienstverlening en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor dienstverlening. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

38 Hoe tevreden ben je over de communicatie over/van de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan communicatie over verhuurmogelijkheden, plannings, gebruiksmogelijkheden, besloten dagen, etc.

1/ 5

39 Waarom ben je wel/niet tevreden over de communicatie en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor communicatie. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

40 Hoe tevreden ben je over de faciliteiten in de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan kleedruimtes, horeca, sportmaterialen etc.

1/ 5

41 Waarom ben je wel/niet tevreden over de faciliteiten en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor faciliteiten. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

42 Hoe tevreden ben je over de bereikbaarheid van de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan parkeren, vindbaarheid, fietsenstalling, oplaadpunt (auto en fiets), etc.

1/ 5

43 Waarom ben je wel/niet tevreden over de bereikbaarheid en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor bereikbaarheid. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

44 Hoe tevreden ben je over de veiligheid in en rondom de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan verlichting, overlast, donkere plekken, etc.

1/ 5

45 Waarom ben je wel/niet tevreden over de veiligheid en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor veiligheid. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

46 Hoe tevreden ben je over de sfeer bij de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan gezelligheid, uitstraling, etc.

1/ 5

47 Waarom ben je wel/niet tevreden over de sfeer en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor sfeer. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

48 Hoe tevreden ben je over het onderhoud bij de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan renovaties, schoonmaak, kleine aanpassingen aan het pand, etc.

1/ 5

49 Waarom ben je wel/niet tevreden over het onderhoud en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor onderhoud. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

50 Hoe tevreden ben je over de prijs bij de gymzalen/sporthallen?

Vraag instructies: Denk hierbij aan de prijs voor het huren van een gymzaal/sporthal, prijs van de consumpties, etc.

1/ 5

51 Waarom ben je wel/niet tevreden over de prijs en geldt dit voor elk van de gymzalen/sporthallen die je bezoekt?

Vraag instructies: Geef een toelichting op de gegeven score voor prijs. Als je verschillen ervaart tussen de gymzalen/sporthallen kun je dat hier toelichten.

52 Als beter is(zijn zou ik vaker naar een gymzaal/sporthal gaan.

Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- de dienstverlening
- de sfeer
- de communicatie
- het onderhoud
- de faciliteiten
- het aanbod van sport/activiteiten
- de bereikbaarheid
- de prijs

- de veiligheid
- Ik zal nooit een gymzaal/sporthal bezoeken
- Anders...

53 Geef een toelichting waarom je dan vaker naar een gymzaal/sporthal zou gaan.

54 Als beter is(zijn) zou ik wel naar een gymzaal/sporthal gaan.

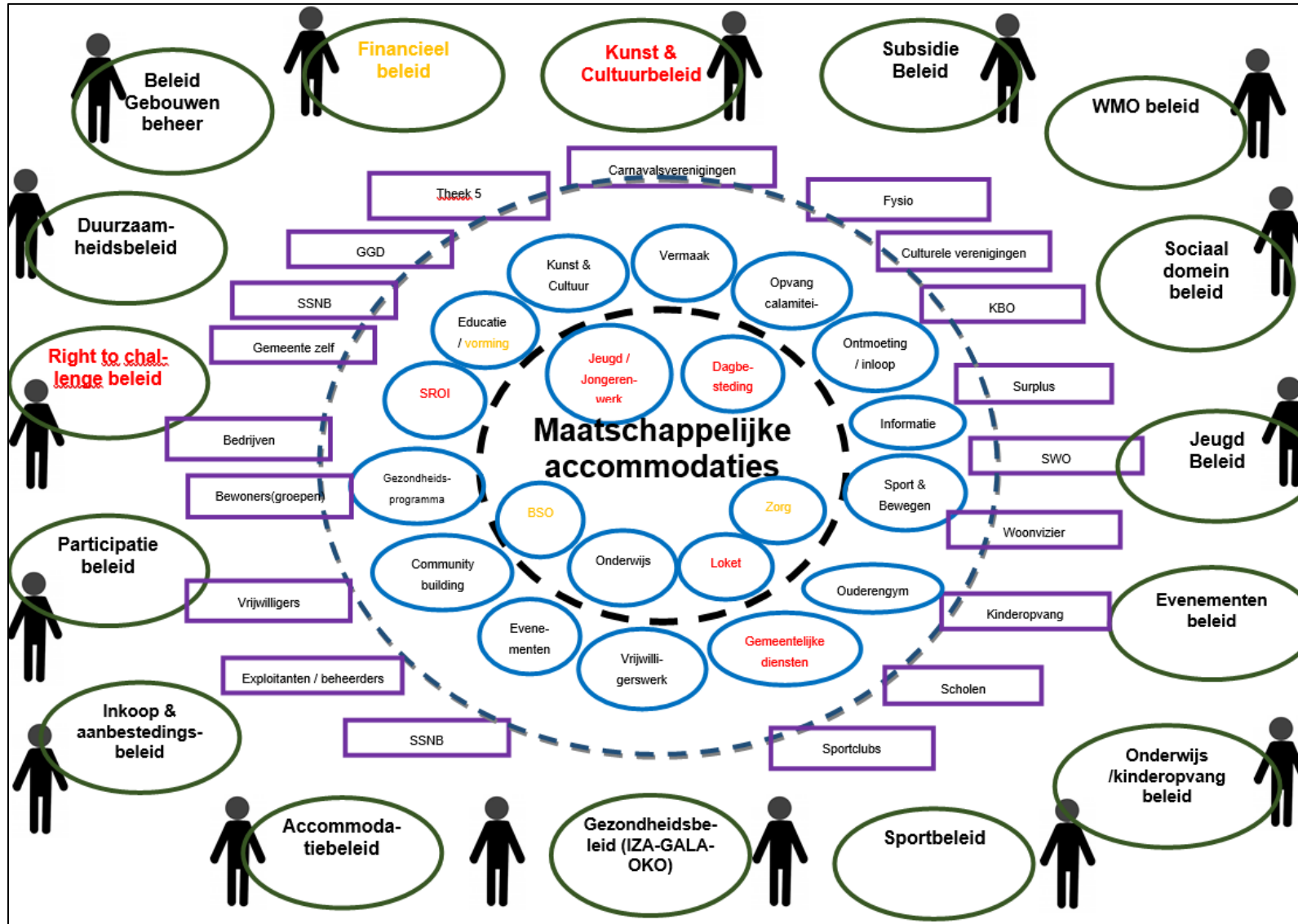
Vraag instructies: Kies één of meer antwoorden

- de dienstverlening
- de sfeer
- de communicatie
- het onderhoud
- de faciliteiten
- het aanbod van sport/activiteiten
- de bereikbaarheid
- de prijs
- de veiligheid
- Ik zal nooit een gymzaal/sporthal bezoeken
- Anders...

55 Geef een toelichting waarom je dan wel naar een gymzaal/sporthal zou gaan.

56 Wil je nog iets kwijt over de gymzalen/sporthallen wat nog niet is gevraagd?

9.4. Bijlage IV – Samenwerkingsmatrix

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 17 februari 2025

Contact

Statenlaan 8 Burg. Roelenweg 40
5223 LA 's-Hertogenbosch 8021 EW Zwolle

T 073 - 6 409 409 T 038 - 4 258 101
info@hevo.nl

www.hevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven